

# Succulenta



71<sup>e</sup>

Jaargang

Nr. 5

Oktober 1992

Tijdschrift van de Nederlands-Belgische vereniging  
van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten

# Die namen...

## Colofon

**Succulenta:**  
is het tijdschrift van de  
Nederlands-Belgische  
vereniging van liefhebbers  
van cactussen en andere  
vetplanten

**Redactieadres:**  
G. van Roggenweg 5B  
3531 AA Utrecht

**Redactie:**  
A. van Uijen  
J.J. de Morree  
B. Groen

**Redactieraad:**  
A.B. Pullen  
B. Zonneveld  
R. van Donkelaar

**Zetwerk en druk:**  
Drukkerij van Spijk  
Venlo

Naamgeving is een probleem dat in onze hobby tot vele discussies en onenigheid heeft geleid. Voor sommige liefhebbers is het geen enkel probleem, het zal ze een zorg zijn hoe het plantje heet, als het maar groeit en bloeit. Voor enkelen is de juiste naam een van de hoekstenen van de liefhebberij: „is dit echt ....?!” Problemen rondom de juiste naam hebben zowel amateurs als beroepsmatig geïnteresseerden. Bij cactussen is het probleem van de juiste naam groot; er zijn ongeveer 12.000 cactusnamen bekend. Een van de oorzaken is dat cactussen tamelijk intensief bestudeerd zijn en de planten in de belangstelling staan van veel (amateur)botanici. Bij een geschat aantal cactussoorten van 2000 levert dat zes namen per soort op. In dit donkere namenbos is de weg snel verloren en dreigt een lange dwaaltocht.

De International Organization for Succulent Plant Study (IOS) heeft dit probleem ook onderkend en reikt ons een wandelkaart door het nomenclatorisch moeras aan. Onder aanvoering van David Hunt van Kew Botanic Gardens is een Cactaceae Checklist samengesteld. Dit boekwerk bevat een selectie van 6500 cactusnamen uit het totaal van 12.000 bekende namen. Met medewerking van de meest vooraanstaande cactuspecialisten is de wetenschappelijk juiste naam van zoveel mogelijk cactussoorten vastgesteld.

De redactie van Succulenta heeft zich na bestudering van de Checklist beraad over het te volgen beleid inzake cactusnamen. Het ziet ernaar uit dat deze Checklist de internationaal erkende standaard zal worden. Een sterke aanwijzing hiervoor is onder andere het besluit op de CITES-conferentie in Japan (zie elders in ons blad) om de Checklist als standaardlijst te nemen. Binnenkort zal er een boekbespreking van deze CITES Cactaceae Checklist in uw lijfblad verschijnen.

Het is zeer aannemelijk dat deze Checklist in boeken en tijdschriften meer en meer als de norm zal worden gehanteerd. Uw redactie wil op deze ontwikkeling inspelen door waar nodig als voetnoot bij artikelen de door het IOS erkende naam op te nemen. Dit zal lang niet altijd het geval zijn, van een groot aantal cactussoorten is de juiste naam nog niet vastgesteld en bij sommige artikelen is het niet nodig of wenselijk om de systematisch correcte naam volgens het IOS te vermelden. Deze beleidslijn maakt het mogelijk dat u over tien of twintig jaar een nú gangbare maar dán niet meer gebruikte naam kunt herleiden. Misschien maken deze voetnoten de schok straks in 1995, wanneer alle cactusnamen in de Checklist staan, wat kleiner...

Ben Groen



# BESLUITVORMING OP CITES-CONFERENTIE 1992

Ben Groen

**Van 2-13 maart 1992 werd in Kyoto, Japan, de achtste conferentie van de Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) gehouden. Deze bijeenkomst is van belang voor de natuurbescherming over de gehele wereld, een reden om de resultaten ervan op een rij te zetten.**

De aandacht van pers en publiek was in Kyoto voornamelijk gericht op de handel in dieren (produkten) en veel minder op planten. De CITES-wetgeving krijgt steeds meer aandacht en ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat de conventie nu zo belangrijk is geworden, dat politici zich er uitdrukkelijk mee gaan bemoeien. Dit heeft inmiddels geleid tot koehandel in de vorm van „als jullie de handel in ivoor willen blijven verbieden, dan stellen wij voor om de haring op de lijst van bedreigde diersoorten te zetten”.

Om ons tot de planten te beperken: het zal niemand verbazen dat de lijst met streng beschermde plantesoorten (Bijlage 1) verder is uitgebreid, maar er zijn ook soorten afgevoerd (zoals *Areca ipot*). Van Bijlage 2 zijn nu de soorten van *Ariocarpus*, *Discocactus*, *Turbinacarpus* en *Uebelmannia* naar Bijlage 1 verhuisd, voor zover ze daar nog niet opstonden. Deze geslachten staan nu dus in hun geheel op Bijlage 1. Bij *Ariocarpus* was het probleem ‘gelijkend op’ medebepalend voor de plaatsing van het gehele geslacht op Bijlage 1. In de praktijk waren de verschillen tussen de soorten van Bijlage 1 en 2 zo klein, dat er gemakkelijk identificatiefouten ontstonden. Enkelen maakten er ook een gewoonte van per vergissing Bijlage 1-soorten als Bijlage 2-soorten te importeren.

De legale handel in sommige soorten was ook groot, in 1989 werden 42.727 exemplaren van *Ariocarpus kotschoubeyanus* uit Mexico geïmporteerd. *Discocactus* is in zijn geheel op Bijlage 1 gezet omdat zes van de

acht soorten momenteel met uitroeiing worden bedreigd. Ook de laatste zes soorten van *Turbincarpus* op Bijlage 2, met inbegrip van degene die vroeger in *Neolloydia* zaten, zijn nu naar Bijlage 1 verhuisd. De argumenten voor plaatsing op Bijlage 1 zijn de grote commerciële waarde en de oververzameling in het wild van deze langzaam groeiende soorten.

Nieuw op Bijlage 1 is *Melocactus*, met de soorten *M. conoideus*, *M. deinacanthus*, *M. glaucescens* en *M. paucispinus*. De handel is de belangrijkste reden om alleen genoemde vier soorten *Melocactus* van het geslacht in Bijlage 1 te zetten. Terwijl andere Braziliaanse melocactussen vooral worden bedreigd door habitatvernietiging, worden deze vier ook nog eens door verzamelaars belaagd. Ook hier wordt aangevoerd dat de vermeerdering eenvoudig genoeg is om de soorten in cultuur te handhaven. *Uebelmannia* wordt vanwege de bedreiging op de groeiplaatsen op Bijlage 1 gezet en niet vanwege de grote handel in dit geslacht. Van al deze geslachten is vastgesteld dat er voldoende planten worden gekweekt om de handel en de liefhebbers te voorzien. Er is derhalve geen enkele reden om het verzamelen van deze cactussen te verbieden.

### **Bijlage 1**

Hieronder volgen de cactussoorten van Bijlage 1. Wat betreft de overige succulenten zijn er geen wijzigingen ten opzichte van de vorige conferentie, deze worden hier dan ook niet vermeld.

Vetgedrukt zijn door het IOS erkende cactusnamen (conform de recente IOS-nomenclatuur). Variëteiten vallen per definitie onder de bescherming van de soort en worden niet apart genoemd.

*Ancistrocactus tobuschii* (= *Sclerocactus brevihamatus*)

Alle *Ariocarpus*-soorten:

*Ariocarpus agavoides*

*A. fissuratus* (syn. *Roseocactus fissuratus*, *R. intermedius*, *R. lloydii*)

*A. kotschoubeyanus* (syn. *Roseocactus kotschoubeyanus*)

*A. retusus*

*A. scapharostrus*

*A. trigonus*

*Astrophytum asterias*

*Aztekium ritteri*

*Backebergia militaris* (= *Pachycereus militaris*)

*Coryphantha minima*

*C. sneedii*

*C. werdermannii*

Alle *Discocactus*-soorten:

*Discocactus bahiensis*

*D. buenekeri*

*D. heptacanthus* (syn. *cangaensis*, *D. catin-gicola*, *D. cephaliaciculosus*, *D. diersianus*,

*D. estevesii*, *D. flavispinus*, *D. goianus*, *D. griseus*, *D. lindaianus*, *D. magnimammus*,

*D. mamillosus*, *D. melanochlorus*, *D. nigri-saetosus*, *D. pachythele*, *D. paranaensis*, *D.*

*patulifolius*, *D. prominentigibbus*, *D. rapi-rhizus*, *D. semicampaniflorus*, *D. silicicola*,

*D. silvaticus*, *D. spinosior*, *D. squamibac-catus*, *D. subterraneo-proliferans*)

*D. horstii* (syn. *D. woutersianus*)

*D. placentiformis* (syn. *D. alteoides*, *D.*

*crystallophilus*, *D. insignis*, *D. latispinus*, *D.*

*lehmannii*, *D. linkii*, *D. multicolorispinus*,

*D. pseudolatispinus*, *D. pugionacanthus*, *D.*

*pulvinicapitatus*, *D. tricornis*)

*D. pseudoinsignis*

*D. subviridigriseus*

*D. zehntneri* (syn. *D. albispinus*, *D. aranei-spinus*)

*Disocactus macdougallii* (syn. *Nopalxochia macdougallii*)

*Echinocereus lindsayi*

*Echinomastus erectocentrus* (= *Sclerocactus erectocentrus*)

*E. mariposensis* (= *Sclerocactus mariposensis*)

*Leuchtenbergia principis*

*Mammillaria pectinifera*

*M. plumosa*

*M. solisioides*

*Melocactus conoideus*

*M. deinacanthus*

*M. glaucescens*

*M. paucispinus*

*Nopalxochia macdougalii* (= *Disocactus macdougalii*)

*Obrigonia denegrii*

*Pachycereus militaris*

*Pediocactus bradyi*

*P. despainii*

*P. glaucus* (= *Sclerocactus glaucus*)

*P. knowltonii*

*P. mesae-verdae* (= *Sclerocactus mesae-verdae*)

*P. papyracanthus* (= *Sclerocactus papyracanthus*)

*P. paradinei*

*P. peeblesianus*

*P. sileri*

*P. whipplei* (= *Sclerocactus whipplei*)

*P. winkleri*

*P. wrightiae* (= *Sclerocactus wrightiae*)

Alle *Pelecyphora*-soorten:

*Pelecyphora aselliformis*

*P. pseudopectinatus* (= *Turbinicarpus pseudopectinatus*)

*P. strobiliformis*

*P. valdezianus* (= *Turbinicarpus valdezianus*)

*Sclerocactus breviflammeus*

*S. erectocentrus*

*S. glaucus*

*S. mariposensis*

*S. mesae-verdae*

*S. papyracanthus*

*S. pubispinus*

*S. whipplei*

*S. wrightiana*

Alle *Turbinicarpus*-soorten:

*Turbinicarpus flaviflorus* (= *T. schmidickeanus* var. *flaviflorus*)

*T. gautii*

*T. gielsdorffianus* (syn. *Neolloydia gielsdorffiana*)

*T. gracilis* (= *T. schmidickeanus* var. *gracilis*)

*T. horripilus*

*T. klinkerianus* (= *T. schmidickeanus* var. *klinkerianus*)

*T. knuthianus* (syn. *Neolloydia knuthiana*)

*T. krainzianus* = *T. pseudomacrolele*

*T. laui* (syn. *Neolloydia laui*)

*T. lophophoroides* (syn. *Neolloydia lophophoroides*)

*T. macrochele* = *T. schmidickeanus* var. *macrochele*

*T. mandragora* (syn. *Neolloydia mandragora*)

*T. polaskii* = *T. schwarzii*

*T. pseudomacrolele* (syn. *Neolloydia pseudomacrolele*)

*T. pseudopectinatus* (syn. *Neolloydia pseudopectinatus*)

*T. roseiflorus* (= *Nomen inval.* Deze soort is alleen in cultuur bekend, dus in de praktijk altijd Bijlage 2)

*T. saueri* (syn. *Neolloydia saueri*)

*T. schmidickeanus* (syn. *Neolloydia schmidickeanus*)

*T. schwarzii* (= *T. schmidickeanus* var. *schwarzii*)

*T. subterraneus*

*T. swobodae*

*T. valdezianus* (syn. *Neolloydia valdezianus*)

*T. viereckii* (syn. *Neolloydia viereckii*)

*T. ysabelae* (= *T. knuthianus*)

Alle *Uebelmannia* soorten:

*Uebelmannia buiningii*

*U. centeteria* (= *Neoporteria centeteria*)

*U. flavispina*

*U. gummifera*

*U. meninensis* (= *U. gummifera*)

*U. pectinifera*

# MEDILOBIVIA HAEFNERIANA CULLM.

Ton Pullen

**Sommige cactusbloemen zijn groter dan de plant zelf. Hier stellen we een van die minuscule superbloeiers voor.**

Dit dwergcactusje, dat in 1955 door W. Cullmann werd beschreven, is vernoemd naar Heinrich Haefner, inspecteur van de Botanische Tuinen van Darmstadt. De plant is langer dan breed, enkele centimeters hoog en 1-2 cm in diameter. Het lichaam is donkergroen van kleur, met ongeveer vijftien rechte ribben. Het plantje heeft, zoals de meeste vertegenwoordigers van dit geslacht, een penwortel. Soms lijkt het wel of er meer plant onder de grond zit, dan dat er boven staat. De circa twaalf spitse, borstelachtige doorns per areool zijn ongeveer 0,5 cm lang en zijn bruin tot geelbruin van kleur. De oranje-rode bloemen zijn 3-4 cm in doorsnede en even hoog. De plantjes kunnen zo rijk bloeien, dat ze zelf niet meer zichtbaar zijn. Deze plant moet 's zomers zo zonnig mogelijk worden gekweekt. Bij warm en zonnig weer kan de opperhuid zelfs wat roodachtig verkleuren, zeker als de plant wat aan de droge kant wordt gehouden. Dat betekent,



Medilobivia  
haefneriana

Foto van de schrijver

dat deze soort in de groei- en bloeitijd voldoende water moet krijgen.

De bloeitijd valt in mijn verzameling in april en mei. Deze soort doet het goed in een mineraal grondmengsel met niet te veel humus, maar met klei, zand, steenslag en dat soort materiaal. Na de bloei ruimschoots water met wat voeding is dan prima. De laatste jaren staan mijn planten op lava en ook dat voldoet uitstekend. In de winter moeten ze droog worden gehouden, ze kunnen dan temperaturen tot dicht bij het vriespunt, misschien zelfs wel even daaronder, verdragen.

Deze soort is afkomstig uit Argentinië, waar hij voorkomt van Llallagua-Potosí tot Iscayachi.

Walter Rausch, die alle planten die eertijds tot *Mediolobivia* of *Digitorebutia* werden

gerekend nu bij *Lobivia* onderbrengt, beschouwt deze soort als een variëteit van *Lobivia atrovirens* Backbg. (synoniemen *Digitorebutia atrovirens* Buin., *Mediolobivia atrovirens* (Backbg.)Backbg., *Rebutia pygmaea* var. *atrovirens* (Backbg.)Buin. & Don.). Men kan de plant ook onder de geslachtsnaam *Rebutia* tegenkomen.

De volledige (?) synoniemie luidt dan:

*Mediolobivia haefneriana* Cullm. 1955

*Rebutia pygmaea* f. *haefneriana* (Cullm.)Buin. & Don. 1955

*Digitorebutia haefneriana* (Cullm.)Don.

*Lobivia atrovirens* var. *haefneriana* (Cullm.)

Rausch 1985.

Deze soort draagt Rausch' veldnummer WR 208a.

## NEOPORTERIA NIDUS VAR. GEROCEPHALA

**Deze plant is de grijsaard onder de Chileenen en valt niet alleen op door de witte haren en doorns, maar ook door de fraaie bloemen.**

Simon Kooij

Dit is een van de allermooiste planten in mijn verzameling van Chileense planten en neemt een eigen plaats in. De plant is het hele jaar door mooi om te zien. Zachte witte haardoorns omhullen het lichaam en wanneer er knoppen verschijnen, wordt het past echt een juweel, zeker wanneer de bloemen zich openen. De zachte kleurstelling is heel apart. Het pastelroze geeft tussen de zachte doorns een mooi cachet aan het geheel.

Een waar genoegen om deze plant te kweken, echter met één groot probleem. Soortecht kom je de plant haast niet meer tegen en door een wonder vond ik een aantal jaren geleden bij een oudere liefhebber op



*Neoporteria nidus gerocephala*  
Foto van de schrijver

een cactusbeurs twee planten. Slecht aan de wortel, doordat het grondmengsel te veel turf bevatte, maar verder in een goede conditie. Na het schoonmaken van de plant bleek namelijk dat de wortelhals hard was en een goede basis vormde voor nieuwe wortels. Na een paar weken drogen kwamen de nieuwe wortelpunten door de huid heen en vormden een stevig wortelstelsel. Inmiddels is de verzameling van deze soort uitgebreid met exemplaren die komen uit vermeerdering van planten die zijn gevonden in de buurt van Auco (noordelijk van Illapel). Het wachten is op het moment dat deze gaan bloeien en zaad zetten. Dat zaad kan dan weer via het Clichéfonds zijn weg naar de liefhebbers vinden.

De echte *Neoporteria nidus* var. *gerocephala* herken je direct door de zachte vaalwitte bedoorning met donkerdere zwarte, stevige doorns er fraai doorheen gewikkeld. Er bestaan ook geheel witte vormen, maar ik betwijfel of deze wel dezelfde soort zijn. De bloemkleur is duidelijk meer rood. Het kan natuurlijk best zijn dat het een regionale vorm is. Het verspreidingsgebied van *N. nidus* is beperkt rond Ovalle, var. *gerocephala* bestrijkt een gebied van Auco tot in het Elquidial westelijk van Vicuna.

De plant is het kweken waard. Door de fraaie bedoorning, de kleine ruimte die hij inneemt (de plant wordt niet dikker dan 6-8 cm) en zeker door de vele bloemen die in de maanden april en mei verschijnen. De planten stellen weinig eisen. Te veel turf in de grond geeft problemen. Mijn planten staan in fijnere lava en doen het, in tegenstelling tot pyrrhocactussen, op dit medium goed. Weinig bijmesten, de planten moeten langzaam groeien. De bedoorning blijft dan compact en krachtig. Bloeien doen de planten, na zaaien, al na een jaar of drie tot vier. *Neoporteria*'s verlangen een wat lichtere plek in de winter, want de bloeiperiode ligt bij ons net voor het voorjaar. Geef niet al te overvloedig water, zeker niet over de kop, want ook hier bestaat het gevaar dat water tussen de harige doorns blijft staan. Bij donkere dagen kan dit schade veroorzaken, zeker wanneer de bloemresten zijn verwijderd, waardoor een klein putje achterblijft.

*Neoporteria nidus* var. *gerocephala* (Y. Ito) Ritter

Synoniemen: *Neoporteria gerocephala* Y. Ito (1957)

*Neoporteria senilis* sensu Backbg. (1935)

# GESCHIEDENIS VAN DE KAMERPLANT

P. Knippels

**Voor 1850 was het houden van kamerplanten nog nauwelijks in zwang in de Nederlandse huishoudens. Hoe de smaak zich sinds die tijd ontwikkelde en hoe wij omgingen met kamerplanten is nog wel na te gaan, de laatste jaren onderbouwd met stevige statistieken.**

In 1990 werd per hoofd van de bevolking f 119,- besteed aan potplanten. Van alle Nederlandse huishoudens bezit 98,5% ten minste één groene bladplant, 73,6% ten minste één bloeiende plant en 77,3% ten minste één cactus of vetplant. Gemiddeld bezit een Nederlands huishouden 22 potplanten, waarvan 14 groene potplanten, vier bloeiende potplanten en vier cactussen of vetplanten.

Deze wetenswaardigheden staan vermeld in „De geschiedenis van de kamerplant”. Dit boekje is de verslaglegging van een onderzoek naar de geschiedenis van de kamerplant en is in 1991 uitgegeven door het Informatiecentrum Volkscultuur in Utrecht. In het onderzoek is getracht antwoord te geven op vragen als „waarom houden mensen kamerplanten en hoe lang doen ze dit al?”, „hoe is de teelt van de kamerplanten ontstaan en hoe heeft dit

zich in de loop der eeuwen ontwikkeld?” en „welke modetrends zijn er (geweest)?”.

## **Vijf eeuwen groene geschiedenis**

Voor 1500 werden tuinbouwgewassen op kleine schaal verbouwd, meestal voor eigen gebruik of om te ruilen. De levensstandaard was laag en men had dus weinig behoefte aan luxeproducten zoals siergewassen.

Daarnaast bezaten mensen niet de kennis over planten en hoe ze moesten worden gekweekt. Sierplanten die in deze periode voorkomen, veelal in tuinen van welgestelden, zijn rozen, herfsttijloos, viooltjes, lelies en krokussen.

In 1594 werd in Leiden de eerste botanische tuin geopend, die in de eerste plaats was bedoeld voor medische studenten.

Daarnaast was ook reeds sprake van puur botanische belangstelling, maar planten werden nog niet in kassen gekweekt. In huishoudens trof je in die tijd geen kamerplanten.

In de zeventiende eeuw begon de tuinbouw zich uit te breiden en nam ook het aantal siergewassen toe. Dit is toe te schrijven aan het feit dat in deze eeuw veel (levende) planten mee terug werden gebracht van verre zee-reizen. Daarnaast steeg de vraag naar planten door een groeiende welstand van sommige bevolkingslagen en door de toename voor eigen gebruik en voor de handel. De eerste orangerieën werden gebouwd. De anjer was in deze eeuw populair als vaste plant in de tuin en onder andere werd de cyclamen als kamerplant gekweekt.

In de volgende honderd jaar nam de rol van de beroepstuinbouw toe ten koste van het zelf telen. Bezitters van buitenplaatsen besteedden veel geld aan luxeplanten. De orangerie stond in de achttiende eeuw in hoog aanzien. Haarlem werd het centrum van de bloemisterij en er werden planten en bloemen naar verschillende plaatsen in ons land verzonden.

In de negentiende eeuw nam de kennis over planten onder de arbeidersklasse toe, mede onder invloed van de vele bloementoonstellingen en de oprichting van de Floraliaverenigingen na 1870. Deze kennistoename zorgde voor een vergroting van de vraag en hiermee van de afzet van de beroepskwekers. Deze afzet richtte zich op de grote steden. Aalsmeer en het Gelderse Lent ontwikkelden zich tot belangrijke sier- teeltcentra.

Aan het eind van de negentiende eeuw en aan het begin van deze eeuw breidde de bloemteelt zich sterk uit. Door de toepassing van verwarmde kassen nam de kwaliteit en de produktie toe. Door het vergroten aanbod was het houden van kamerplanten niet meer alleen weggelegd voor de hogere welvaartsklassen. Na de Tweede Wereldoorlog groeide de potplantenteeltsector zeer sterk. Nederland werd de grootste exporteur van potplanten.

### **Succulenten in de kamerplantengeschiedenis**

Succulenten staan reeds vanaf het vroege begin van de kamerplantencultuur in de belangstelling: *Agave americana* was rond 1500 een van de eerste planten die werd ingevoerd (uit Mexico). Voor de zestiende eeuw werden geen levende planten ingevoerd, omdat het toen niet mogelijk was planten gedurende de lange zeereizen in leven te houden. Daarnaast was er nog geen belangstelling voor levende planten. Planten werden veelal verzameld in het wild,

vervolgens beschreven en gedroogd om te worden opgenomen in herbaria.

In de volgende eeuwen werden veel andere succulenten ingevoerd, bijvoorbeeld *Euphorbia milii* (1825, Madagascarië), *Euphorbia splendens* (1828, Madagascarië), *Hoya carnosa* (1780, Zuid-China tot Australië), *Kalanchoe blossfeldiana* (1928, Madagascarië) en de *santiviëria* (1905, westelijk tropisch Afrika).

In de loop van de negentiende en twintigste eeuw zijn perioden geweest waarin succulenten erg populair waren. Pieken zijn de periode 1860-1880, de jaren vlak voor en na de Eerste Wereldoorlog en midden jaren zeventig van deze eeuw. In het algemeen heeft de succulentenverkoop en -verspreiding een vlucht genomen door de introductie van de centrale verwarming. Dit geldt eveneens voor de andere thans populaire kamerplantensoorten.

### **Literatuur**

De geschiedenis van de kamerplant is uitgegeven door het Volksinstituut, Lucasbolwerk 11, 3512 EH Utrecht en is te bestellen door f 17,50 over te maken op gironummer 810806 ten name van het Volksinstituut te Utrecht onder vermelding van „Uitgave 1 van 1991; Geschiedenis van de kamerplant”.

# OP BEZOEK BIJ COK GROOTSCHOLTEN

Jan Jaap De Morree

**In het Westland, diep verscholen tussen rijen kassen van de zo bekende groente- en bloementeelt, ligt het huis waar Cok en zijn gezin wonen en waar zijn bedrijf gevestigd is. Van professe hield hij zich ten tijde van mijn bezoek nog bezig met de paprikateelt en toen ik voor het bedrijf stopte, keek ik al direct aan tegen de glaswand van de succulentenkas. Het bedrijf en de hobby liepen wat betreft de kasruimte naadloos in elkaar over, want zonder noemenswaardige scheiding begonnen achter de cactussen de rijen met paprikaplanten.**

Als hobbyist heeft Cok niet te klagen over ruimte en er zullen in Nederland weinig liefhebbers zijn, die hem qua oppervlak kunnen evenaren. Als je de ruimte hebt, kan er een grote diversiteit aan geslachten worden verzameld. Het voordeel van een grote kas is daarbij dat de nok hoog is en dat zuilcactussen de ruimte hebben om te groeien.

Veel cactusgeslachten zijn in een rijke verscheidenheid aanwezig en het was voor mij verrassend om te merken dat weinig voorkomende geslachten als *Tephrocactus*, *Maihuenia* en *Frailea* verscholen tussen de grotere planten aanwezig zijn. Het is een verrassend spel om een lastig te vinden soort op te noemen die je al lang eens had willen aanschouwen om dan na enig zoekwerk van Cok inderdaad de genoemde plant tevoorschijn te zien komen.

Naast de cactusverzameling waar je op heel aparte soorten kan stuiten, is de collectie andere succulenten bijzonder interessant. Tot nu toe houden weinig Nederlandse verzamelaars zich echt intensief met de andere vetplanten bezig en dat komt deels omdat ze moeilijker te krijgen zijn. Dat begint echter langzaam te veranderen en de artikelenreeks van Frans Noltee en Arie de Graaf heeft de aandacht voor deze planten wel geactiveerd.

Cok heeft in de loop der jaren een ruime keus aan contacten verworven en door zijn specialistische verzameling van haworthia's, aloë's en astroloba's, met naast zeldzame ook ronduit unieke exemplaren, is hij in staat om door vermeerderen en ruilen de meest vreemdsoortige planten te krijgen.



Aan bezoek en briefwisseling heeft hij dan ook geen gebrek. Vanuit verre windstreken komen liefhebbers naar Honselersdijk toe en zo kan het regelmatig gebeuren dat gasten uit Engeland, Tsjechoslowakije of uit Zuid Afrika een paar dagen in de caravan achter zijn huis komen logeren. Dan kunnen ze in alle rust een studie maken van het aanwezige plantenmateriaal. Het gastenboek in de kas geeft een groot aantal namen van bekende persoonlijkheden uit de wereld der succulenten te zien. Anderzijds steekt Cok ook gemakkelijk de Noordzee over om in Engeland liefhebbers te bezoeken.

Zelf ben ik geen echte vetplantenkenner, zodat de vormenrijkdom van die groep me verbaasde. Succulente vertegenwoordigers van *Pelargonium*, *Anacampseros*, *Othonna*, *Jatropha*, *Conophytum*, *Kedrostis* en een breed scala aan aasbloemen inclusief lan-

taarnplanten leiden een voorspoedig leven. Echte caudexplanten met een voetbalgrote knol en een paar dunne bladdragende ranken hebben me altijd al gefascineerd en deze blijken dan ook nog in staat om kleine meloen- of komkommerachtige minivruchten te produceren, als ze maar goed bestoven worden. Tijdens de rondwandeling, want in deze kas kan men echt wandelen, signaleert de gastheer regelmatig wat onverwacht bloeiende planten die en passant deugdelijk worden bestoven of waarvan zaden worden geoogst.

De hobby heeft zich dusdanig uitgebreid en dat kun je wel aan een kweker overlaten - dat er een ruime sortering zaailingen en gestekte planten voorradig is, die geïnteresseerde liefhebbers zich kunnen aanschaffen.

Bij de diverse afdelingen van Succulenta wordt bij een excursie naar kwekers in het Westland ook de kas van Cok aangedaan en veel verzamelaars kunnen met een aantal plantjes die ze misschien al jarenlang zochten huiswaarts keren. Als de groep met een touringcar arriveert kost het de buschauffeur overigens de nodige zweetdruppels om het vervoermiddel veilig tussen de muur van kassen en de nadrukkelijk aanwezige sloot aan de rechterzijde van het pad door te sturen, want de Vijverberglaan is tamelijk krap bemeten voor dat soort vervoer. Overigens heeft Cok de paprikateelt er inmiddels geheel aangegeven en verhuurt hij zijn kassen aan een andere kweker.

# LOBIVIA JAJOIANA VAR. NIGROSTOMA

H.G. Krijnen

**We bespreken hier een oude bekende.**

**Dank zij de fraaie bloemen is deze lobivia  
nog steeds populair.**

Dit plantje kocht ik enige jaren geleden op een excursie in het Westland. Hij had al een paar keer gebloeid, maar de bloem had ik zelf nog niet kunnen zien. Op een keer vond de bloei in het weekend plaats en kon ik wat foto's maken. Op zaterdag maakte ik de opname van de knoppen en op zondag die van de prachtige bloemen, die zo groot zijn, dat het plantje zelf bijna niet meer zichtbaar is.

De bloemen gaan alleen bij zonnig weer open. Bij mij was dat om ongeveer elf uur en ze gingen dezelfde dag om ongeveer drie uur voorgoed dicht. De bloei duurt dus slechts zo'n vier uur. Als de plant wat groter wordt, worden er wel meer knoppen gevormd en bloeit hij meerdere keren in een zomer.

*Lobivia jajoiana* werd in 1959 door Backeberg beschreven. De plant komt uit de Noordargentinse provincie Salta en groeit daar op ongeveer 3000 m hoogte. Hij is



Lobivia jajoiana  
nigrostoma in knop...



...en met  
geopende  
bloemen  
Foto's van de  
schrijver

genoemd naar de Tsjech B. Jajo  
(1898-1967).

De plant is eerst bolvormig, later langwerpig, groen, met ongeveer 14 ribben, 8-10 randdoorns van ongeveer 1 cm lengte en 1 middendoorn die ongeveer 2,5 cm lang, schuin naar boven gericht en enigszins krom is.

De bloemen zijn bij *Lobivia jajoiana* wijnrood van kleur en de variëteit *nigrostoma* bloeit geel. De donkerpaars getinte keel met de stamper en vele meeldraden en de opvallende donkere ring met een rand van meeldraden (hymen) steken hiertegen prachtig af. Deze plant wordt vanwege de schoonheid van de bloemen wel de koningin der lobivia's genoemd.

#### Literatuur

Backeberg, C. - Das Kakteenlexikon - (1966)  
W. Haage - Het praktische cactusboek - (1963)  
W. Haage - Kakteen von A bis Z - (1982)

### Lezers vragen

Ja beste lezers, het lijkt erop dat de Succulentaleden alles al weten en geen enkele probleem en geen enkele vraag meer hebben op het gebied van kweken en kennis van planten. De rubriek Lezers Vragen ontvangt namelijk al enige tijd nog maar bar weinig brieven. We hopen dat dit een seizoensverschijnsel is en dat u, nu de winter nadert, weer in de pen klimt. U kunt alles vragen wat met succulenten te maken heeft en u kunt natuurlijk ook reageren op de antwoorden die op de vragen worden gegeven.

Schrijft u naar:

Ton Pullen

Prinses Beatrixlaan 10  
7711 KG Nieuwleusen

# MADAGASCAR, HET RODE EILAND

## 6. TULEAR

*Aat van Uijen*

**Het zuidwesten van Madagascar blijkt heel afwisselend te zijn. Een verblijf van enkele weken is eigenlijk veel te kort om zo'n gebied met zijn rijke plantengroei goed te leren kennen.**

De bus waarmee ik in Ampanihy arriveerde, was kennelijk een toevalstreffer. In de paar dagen dat ik nu in Ampanihy ben, heb ik er geen één meer voorbij zien komen. Kennelijk op z'n best een weekdienst. Ik wil echter wel doorreizen naar Tulear, ten eerste omdat ik weer eens geld moet wisselen en ten tweede omdat ik daar het vliegtuig naar Tana moet halen. Er komen hier helaas erg weinig taxi-brousses langs. Helemaal geen, eigenlijk. Tenminste, de dag na de excursie niet. Niemand weet ook wanneer er wel een zal komen, dus ik hang de hele dag in de buurt van het hotel rond. De avond wordt weer met het journaal doorgebracht.

De volgende ochtend wordt er al kort na het ontbijt op de deur van mijn hotelkamer

Een baobab in de omgeving van Tulear





Didierea madagascariensis bij Mora Mora  
Foto's van de schrijver

geklopt. Er is een taxi-brousse, kennelijk 's nachts gearriveerd. Ik pak gauw m'n spullen en na het gebruikelijke ritueel van rondjes rijden en spullen in- en uitladen vertrekken we. De voiture is een wrak en heeft al snel de eerste panne. Gelukkig ook de laatste.

### Chez Alain

Tijdens de rit verandert het landschap al snel. De didiereaceeën verdwijnen en er komt een wat opener begroeiing met meer loofhout. Voorbij Betsioky wordt het nog savanneachtiger. Er groeien hier wat meer baobabs. Aan het eind van de middag rijden we over de brug van een brede rivier, de Onilahy. Het is hier wat bergachtiger en weer erg mooi. Het gaat nu bergopwaarts en we hebben een mooi uitzicht over het laagland achter ons. Na deze heuvelrug verandert het landschap alweer: nu een frisgroen heuvellandschap dat een onverwacht vochtige indruk maakt. Het heeft hier kennelijk pas nog geregend, want er liggen plassen op de weg. Het begint te schemeren en het avondrood geeft onwerkelijke tinten aan het landschap. Jammer dat ik van het laatste stuk naar Tulear door 't donker niets kan zien. Het zal zo'n uur of tien zijn als we arriveren. Chez Alain, het mij aanbevolen

hotel, is snel gevonden. Een hotel zoals er vrij veel zijn in de grotere plaatsen: bungalows rond een tropische tuin en een goede keuken. Het is hier iets koeler dan in Ampanihy en ik slaap eindelijk eens lekker uit.

### Mora Mora

Na het ontbijt loop ik Tulear in om geld te wisselen en mijn vlucht naar Tana te bevestigen. Het is geen onsympathiek plaatsje, in ieder geval een stuk prettiger dan Fort Dauphin. Echt veel moois is er echter niet te zien, wel is er redelijk wat straatactiviteit. Het is alleen in het geheel niet schilderachtig gelegen. Het is een havenplaats aan een soort wad, zonder witte stranden.

De volgende dag ga ik dan ook een tocht maken naar Mora Mora dat een mooi strand schijnt te hebben en in een didiereabos is gelegen. Het is een heel eind naar het taxi-brousestation, dus ik overwin mijn tegenzin en neem dan toch maar een pousse pousse (riksja). Eigenlijk zitten die dingen heel oncomfortabel, je hangt veel te ver achterover.

Er gaat al snel een taxi brousse. Mora Mora ligt slechts 30 km van Tulear, maar het landschap is afwisselend op dit korte stuk. Een beetje duinachtig, waarin al snel de eerste didierea's verschijnen, dit keer *Didie-*

*rea madagascariensis*. Het smalle zandstrand wordt gevolgd door een soort strand, dat op sommige stukken is begroeid met mangroven. Na zo'n anderhalf uur zijn we er. Mora Mora heeft een aardig strand, maar niet spectaculair. Het is laag water, zodat het wad voor het strand zichtbaar is. Er liggen wat boten en er is een hotelrestaurant. Daar drink ik wat en ga vervolgens het didierea-struweel in. Ook hier kan ik geen

succulenten in de ondergroei vinden, dat valt me toch wel tegen. Vermoedelijk speelt de onverwachte droogte me ook wel parten. Wel staan er prachtige baobabs en een enorme bloeiende *Pachypodium geayi*. Ook de didierea's zijn heel indrukwekkend en er zijn veel vogels.

De terugweg leg ik gezamenlijk af met vier toeristen die ook Chez Alain bivakkeren. Het is ondertussen hoog water geworden



Pachypodium  
bij Mora Mora

en de mangroven staan tot hun kruin in het water. Een merkwaardig gezicht. 's Avonds gaan we met z'n vijven eten in het sjieke hotel Piazza. Het is heel lekker en het is eindelijk weer eens een gezellige avond.

### **Périnet**

De volgende dag ga ik naar het vliegveld en neem de kist naar Tana. Het valt op dat het daar een stuk koeler is dan in het laagland. Ik koop wat souvenirs en een kaartje voor de trein naar Andasibe, waar een reservaat is met tropisch regenwoud, het bekende Périnet. Later op de dag zoek ik de Zuidafrikanen op waar ik eerder mee was opgetrokken en we gaan eten bij de Chinees. De trein naar Andasibe vertrekt de volgende ochtend om zes uur. Het is nog te vroeg om ergens ontbijt te krijgen en ik voel me niks lekker. Ik probeer onderweg wat te slapen. Bij een van de stationnetjes wordt eten verkocht en ik koop een broodje gezond dat er vijf minuten later weer uit-

komt. Als de trein in Andasibe aankomt, ben ik doodziek, maagpijn, duizelig en diarree. Gelukkig is de voormalige stationsrestauratie nu een hotel. Het heeft wat vergane glorie, met de nadruk op vergaan. Zo is er nauwelijks stromend water. Gelukkig regent het hier elke dag. Eindelijk is de regentijd losgebroken, het is hier overal frisgroen. Ik heb er echter weinig oog voor en ga zo snel mogelijk naar bed. Ik kan nauwelijks slapen en heb waarschijnlijk koorts. De nacht duurt eindeloos.

Ik breng de dag erna op bed door. Ik ga me langzamerhand beter voelen en 's middag probeer ik wat soep. Dat blijft binnen en ik knap er aardig van op. 's Middags dommel ik nog wat, maar m'n hele lichaam doet pijn, zodat ik geen twee minuten in dezelfde houding kan liggen. 's Avonds ontmoet ik een groepje Nederlanders, de eerste die ik hier tegenkom. Ze bieden me aan morgen mee terug te rijden naar Tana. Dat neem ik graag aan, want als

Een rhipsalis op een boom in het reservaat Périnet



je je niet helemaal lekker voelt is een auto iets comfortabeler dan een schuddende trein die stinkt en vaak stopt.

's Ochtends voel ik me weer zo lekker, dat ik toch nog even een wandeling ga maken in het reservaat. Het is rijk begroeid en ik loop een heel eind het bos in. Maar na een uurtje ben ik toch wel erg moe en duizelig en krijg steeds meer last van de bloedzuigers. Ik ga dus maar weer terug. Onderweg zie ik veel dieren, vlinders, insecten, kikkers, tenreks. En zowaar, in de bomen groeien rhipsalissen! Ik ben blij dat ik toch nog even ben gegaan, dit bos is toch wel erg mooi.

De rit per auto terug naar Tana is heel prettig, ook doordat ik aan mijn landgenoot, die ontwikkelingswerker in Tana is, natuurlijk heel wat aanspraak heb.

## BORZICACTINAE

### 4. AKERSIA ROSEIFLORA

**Het geslacht *Akersia* wordt tegenwoordig nog maar door weinig specialisten erkend. In welk geslacht het dan wel moet worden ondergebracht, is momenteel nog niet duidelijk.**

### De thuisreis

Na vier weken over het Rode Eiland te hebben getrokken, is de thuisreis aangebroken. Op het vliegveld word ik zorgvuldig geïnspecteerd, men let ook op het meesmokkelen van planten. De zaden uit de tuin van Tsimbazaza kan ik gelukkig langs de controle loodsen. Er hangen op het vliegveld ook affiches waarop staat dat het verboden is planten mee te nemen. Toch zijn er wel mogelijkheden om de bepalingen te omzeilen, zoals bleek uit gesprekken tijdens mijn reis en uit de importplanten die toch steeds nog in cultuur opduiken.

Madagascar is een prachtig eiland, maar de bittere gedachte dat over enkele jaren veel van wat ik heb gezien, verdwenen zal zijn, blijft me na mijn terugkomst in Nederland regelmatig achtervolgen en versterkt de drang tot het maken van nieuwe reizen.

Rob Bregman

Het is overigens wel amusant om de discussie hierover binnen de IOS te volgen. Volgens meneer A moet *Akersia* in *Loxanthocereus* worden ondergebracht, meneer B vindt het een *Cleistocactus* en meneer C (ja, de IOS is hoofdzakelijk een mannenclub) wil er weer een *Borzicactus* van maken. We wachten maar rustig af wat het uiteindelijk gaat worden. Vast staat wel dat *Akersia* als apart geslacht geen bestaansrecht meer heeft, daarvoor zijn de verschillen met andere geslachten te klein. Voorlopig zullen we in dit stukje echter nog over *Akersia* spreken.

Er is slechts één akersiasoort bekend: *Akersia roseiflora*. Deze prachtige plant werd door John Akers bij de kustplaats Chala in het Zuidperuaanse departement Arequipa gevonden. Hij stuurde een exemplaar op naar onze landgenoot Albert Buining. Deze vond de plant niet in een van de destijds bekende geslachten passen en beschreef daarom in 1961 het nieuwe geslacht *Akersia* (genoemd naar de ontdekker van de plant) met als enige soort *Akersia roseiflora*. Omtrent de exacte groeiplaats van deze plant leest men tegenstrijdigheden. Backeberg geeft Noord-Peru op, terwijl Buining het in de originele beschrijving toch duidelijk over Zuid-Peru heeft. Misschien heeft Backeberg gedacht dat Akers of Buining zich wel vergist zullen hebben, of misschien zijn de natuurlijk populaties wel helemaal verdwenen. Dat zou een reden kunnen zijn waarom Ritter de plant niet heeft gevonden. In deel 4 van zijn levenswerk Kakteen in Südamerika zal men *Akersia* dan ook niet aantreffen. Ik vermoed dat Ritter er wel naar heeft gezocht.

De plant ziet er zonder bloemen uit als een cleistocactus: de dunne stammetjes zijn bedekt met een dichte, korte, gele bedoorning en vallen al snel door hun gewicht om. Doordat de plant rijkelijk aan de basis spruit, ontstaat na verloop van tijd een veelkoppige, uit liggende takken bestaande plant waarvan de toppen zich oprichten. De bloem is roze, met gele meeldraden en is niet zygomorf. De vrucht is een sappige, groene, beschubde en behaarde bes die veel zaden bevat. Het zaad is buidelvormig, glimmend zwart, ongeveer 1,5 mm lang en ongeveer 1 mm breed. De zaadhuid is van putjes voorzien, zoals dat ook bij bijvoorbeeld *Cleistocactus* het geval is. Het hilum is tamelijk klein en verdiept. In bloem-, vrucht- en zaadkenmerken vertoont *Akersia* affiniteit met *Loxanthocereus*,

*Haageocereus*, *Borzicactus* en *Cleistocactus*. Een opmerkelijke overeenkomst met *Cleistocactus* betreft de vorm van het embryo in het zaad. Dit is bij *Akersia* sterk gekromd, zoals dat ook bij *Cleistocactus* voorkomt (*Loxanthocereus* en *Haageocereus* hebben een recht embryo). Dit zou kunnen betekenen dat *Akersia* een zeer vroege afsplitsing van *Cleistocactus* is en veel eerder is ontstaan dan bovengenoemde geslachten.

*Akersia roseiflora* wordt als plant weinig in de handel aangeboden. Daarentegen is zaad wel overal te koop. Omdat de plant in de natuur zeldzaam is of misschien al niet meer bestaat, is het des te meer van belang dat deze soort ten minste in cultuur blijft bestaan. De kweek uit zaad is niet moeilijk en de plant groeit vooral in geënte toestand vrij snel.

Een foto van de plant vindt u op de omslag van dit nummer.

#### Literatuur

Buining, A.F.H. - *Akersia roseiflora* Buining gen. et spec. nova - *Succulenta* 40:25-27 (1961)

# KWEKEN OP LAVA

André van Zuijlen

**Het kweken van cactussen op lava is een vak apart. Er gelden andere regels voor dan voor de normale cultuur op aarde. Er zijn al vrij veel liefhebbers die cactussen kweken op lavacultuur overgestapt, een goed reden om er eens meer aandacht aan te besteden.**

Ongeveer zeventien jaar geleden kocht ik mijn eerste cactus, maar pas in 1982 was ik in staat om een echte verzameling op te gaan bouwen. In het begin kocht ik de planten voornamelijk bij een cactusgroothandel in de buurt en in supermarkten. De hier gekochte planten waren echter over het algemeen snel grootgekweekte planten, met vaak onjuiste benamingen.

In 1984 werd ik lid van Succulenta en door het bezoeken van beurzen legde ik contact met diverse mensen die zich beroepsmatig dan wel uit liefhebberij met cactussen bezighielden. Vanaf 1985 ben ik begonnen met het verzamelen van mammillaria's, vooral omdat de variatie in planten en bloeiwijze mij fascineerde. De bijna complete verzameling van dit geslacht staat in zijn geheel 'op lava'.

## **Het overplanten in lava**

Eind 1984 bezocht ik voor de eerste keer een bekende cactuskweker in Noord-

Limburg. Deze had zowel zijn planten in de verzameling als alle in de verkoop staande planten op lava staan. Het toen gevoerde gesprek met deze kweker heeft me dermate enthousiast gemaakt, dat ik niet alleen met planten, maar ook met lava en vloeibare voeding naar huis ging.

De eerste ervaringen met overgepotte planten in lava waren zo goed, dat ik in 1985 alle planten in lava heb overgepot. Tot aan de dag van vandaag ben ik er erg tevreden over en de aanblik van de planten is voor mij elke keer een bevestiging dat ik een goede keus heb gemaakt.

De meeste planten die men koopt, zijn echter in gewone potgrond gekweekt. Als men deze planten wil overzetten op lava, dan moet men de door Wortel aangegeven methode (persoonlijke handleiding) nauwkeurig navolgen:

- Verwijder alle (maar dan ook echt alle) grond van de wortels. Het verdient de voorkeur dit te doen in de rusttijd van de planten, maar dit is niet beslist noodzakelijk.
- Kort de wortels behoorlijk ver in.
- Bestrijd (indien nodig) ongedierte.
- Laat de planten ongeveer één week rusten.
- Zet de planten in droge lava.
- Begin na ongeveer twee weken met voorzichtig wat water te geven.

Zelfs als men deze werkwijze pijnlijk nauwkeurig volgt, zal men toch zeker nog enige planten verliezen. De bovenstaande werkwijze zal vooral succesvol zijn als de planten goed hard zijn gekweekt. In de praktijk is dit echter lang niet altijd het geval. Vooral grote kwekerijen, maar ook veel liefhebbers, zien hun planten liefst zo snel mogelijk groeien. De gebruikte potaarde is dan

vaak erg humusrijk en laat zich moeilijk van de wortels verwijderen. Deze planten zijn meestal lichtgroen en de doorns staan ver uit elkaar.

Door schade en schande wijs geworden, laat ik deze planten vaak meerdere weken drogen en het duurt soms zes weken voordat ik ze in droge lava plant. Bij deze planten moet men in het begin zeer voorzichtig zijn met water geven. Beter is het van tijd tot tijd licht te nevelen.

Na twee tot vier weken laat men de potjes water opzuigen en daarna zorgt men ervoor dat de lava niet meer helemaal droog wordt. Het komt voor dat snel opgekweekte planten maar heel moeilijk weer wortels vormen en bij sommige planten duurde het bij mij zelfs een jaar voordat de planten weer aan de groei waren.

Als men de planten op lava overzet, moet men ze nauwkeurig bekijken. Men moet een soort gevoel krijgen hoe men het omplanten het beste kan uitvoeren. Ondanks dat gaat het toch nog regelmatig fout, waarbij de zeldzaamste planten zich het moeilijkst laten overzetten.

### Het uitzaaien op lava

Als men het overplanten in lava wil vermij-

den, kan men het beste cactuszaad direct in lava uitzaaien. Omdat het zaaien op lava over het algemeen als lastig wordt beschouwd, ben ik enige jaren geleden begonnen met een mengsel van half lava en half potaarde.

Het ontkiemen hierop ging voortreffelijk, maar bij het overzetten op pure lava gingen toch weer veel zaailingen verloren. Om dit te vermijden heb ik besloten om toch in pure lava te zaaien en ik heb hierbij de volgende methode gebruikt.

Potjes van 5,5 cm worden met droge lava (0 tot 3 mm korrelgrootte) gevuld. Deze lava is zoals altijd op de goede zuurgraad (pH 6,5) gebracht. De potjes worden in een sterk verdunde voedingsoplossing geplaatst, tot ze voldoende water hebben opgenomen. In elk potje wordt dan één soort zaad gezaaid, waarna ze met een laagje gewassen kiezelsteentjes (1 tot 2 mm) worden bedekt. Direct daarna wordt verneveld met een middel tegen schimmel (TMTD). De potjes worden dan in een zaaitoestel gezet en op een temperatuur van 20 tot 25°C gehouden.

In verband met het mogelijk samenklinken van de lava verdient het aanbeveling van tijd tot tijd even in de potjes te knijpen,



zodat de wortels van het zaaigoed in de lava kunnen doordringen. Op deze wijze zijn in elk geval met de niet moeilijk zaaibare soorten zeer goede resultaten te verkrijgen.

### Het kweken op lava

Het kweken van planten op lava geeft verder weinig problemen. Het enige lastige werk is eigenlijk het instellen van de zuurgraad op de juiste waarde. De grijze lava zoals deze in Nederland te koop is, heeft een voor de cactuskweek te hoge zuurgraad (pH ongeveer 8,5). De zuurgraad dient dus te worden verlaagd tot een pH van ongeveer 6,0. Dit kan gebeuren door te lava in verdund salpeterzuur te zetten of te overgieten met een oplossing van superfosfaat. In beide gevallen wordt de lava kletsnat en dient te worden gedroogd. Dit is dus bij voorkeur een werkje voor in de zomer. Ondanks dat soms zogenaamde lava van tuinbouwkwaliteit wordt aangeboden, heb ik nog geen lava kunnen vinden met een geschikte zuurgraad.

Als de cactussen eenmaal goed in lava zijn gegroeid is de verdere kweek eenvoudig. Evenals bij andere kweekmethodes wordt in de zomermaanden water gegeven als het substraat geheel is uitgedroogd. Een groot voordeel van lava is dat het te veel gegeven water heel eenvoudig weer onder uit de pot loopt.

Aangezien lava geen voedingsstoffen bevat, moet er wel altijd in zekere mate worden bijgevoed. Om te snelle en onnatuurlijke groei te voorkomen, krijgen de planten bij mij slechts één keer per maand (dus ongeveer vijf keer per jaar) speciale voeding. De door mij gebruikte voeding is nog steeds gebaseerd op de door Wortel ontwikkelde meststof. De op deze wijze gekweekte planten vertonen vaak een veel zwaardere bedoorning en hebben een veel diepere kleur dan op potgrond gekweekte planten. Al met al ben ik ook na zeven jaar ervaring

met lava nog steeds zeer enthousiast over deze manier van kweken en ik hoop dat ik met dit artikel iets hiervan heb kunnen overdragen.

## Tijdschriften

Ludwig Bercht

### Kaktusy 27 (1991)

Nr. 1. Riha stelt *Echinocereus morrocalii*, *Mammillaria perezdelarosae* en *Cleistocactus brookei* voor. Sedivy beschouwt *Coryphantha sulcata*. Na een artikelje over *Trichocereus macrogonus* in bloei bespreken Chvastek en Zwak hun vondst CZ 124 bij Dr. Arroyo; helaas zijn de foto's te slecht om het artikel te verduidelijken, maar het zou om *Mammillaria arroyensis* gaan. Stuchlik belicht de variëteiten van *Notocactus concinnus*. Verder nog korte artikelen over *Pachyphytum oviferum* en *Cotyledon dinteri*.

Nr. 2. Slaba bespreekt *Neoporteria multicolor*. Hook gaat in op de vormen van *Astrophytum myriostigma* en in het bijzonder op de vormen die bij San Antonio groeien. Kortere artikelen over *Uebelmannia pectinifera* de vele 'soorten' in het geslacht *Parodia* en *Stapelia nobilis*. Chvastek en Zwak gaan in op het complex rond *Neolloydia conoidea*.

Nr. 3. Busek stelt *Sclerocactus parviflorus* voor. Chvastek schenkt aandacht aan *Echinocereus enneacanthus* en verwanten. Gratijs en Mitiska bespreken *Ceropegia cimiciodora*. Slaba wijdt een artikel aan *Denmoza rhodacantha*. Baborak beschrijft de cultuur van *Islaya copiapoides*. Riha behandelt het interessante thema hoe vaak verpot moet worden. In een soort ten huize van de broers Cervinka (fantastische liefhebbers en goede vrienden van me, LB). Riha sluit af met een opzet over *Euphorbia neohumbertii*.

Nr. 4. Riha stelt *Mammillaria laui* voor. Milt bespreekt de soorten uit het geslacht *Gymnocalycium* ondergeslacht *Piriseimum*. In kortere artikelen wordt ingegaan op *Mammillaria sempervivii*, *Thelocephala malleolata* en *Sarcocaulon multifidum*. Horacek en Chaluposky verhalen van hun Mexicotrip, Stuchlik van zijn bezoek aan Uebelmann en Pavlicek van zijn tocht door Californië.

Nr. 5. Riha stelt *Sulcorebutia oenantha* voor. Milt besluit zijn artikel over de fijnzadige gymnocalyciums. Slaba gaat in op *Rebutia senilis* en ssp. *chrysacantha* f. *kesselringiana*. Perutka beschrijft een eendagstrip door zuidelijk Jaumave. Gratijs geeft de cultuur van *Aloe rauhii*. Nog twee reisverslagen van Horacek en Pavlicek. Riha gaat in op de verwantschap rond *Echinocereus chloranthus*.

Nr. 6. Riha opent met een artikeltje over *Mammillaria donatii*. Pavlin vindt dat de aparte status van geslacht voor *Soehrensia* gerechtvaardigd is. Tomandl beschrijft *Brachychiton*. In twee artikeltjes wordt ingegaan op mammillaria's, *M. klissingiana* en *M. heyderi*. Riha stelt *Tephrocactus pentlandii* voor. Horacek sluit zijn reisverslag af. Riha sluit af met een caudexplant uit Madagascar, *Euphorbia primulifolia*.

### Aloe 27 (1990)

Nr. 1. Op de voorplaat is *Anacampseros albissima* afgebeeld, die model stond voor de 5R-postzegel. Over cactussen op postzegels gaat Steffens verder. Het wonderlijke uiterlijk van *Titanopsis* nodigde Hammer uit tot een artikel over de soorten binnen dit geslacht. Smith en van Wyk gaan in op Kambroo, de nieuwsbrief van de Zuidafrikaanse aloë- en succulentvereniging. *Tridentea virescens* wordt onder de loep genomen, door Bruyns. Brink schreef een stukje bij een prachtige foto van *Anacampseros alstonii*. Craib bespreekt uitvoerig de habitat, bescherming van de habitat en vermeerdering van *Haworthia woolleyi*, *H. sordida* en *H. wittebergensis*.

Nr. 2. Op de voorkant is *Aloe pillansii* in zijn natuurlijke omgeving afgebeeld. Williamson laat in woord en beeld de succulente vegetatie van het Richtersveld de revue passer. Cole sluit zich in een artikel bij dit onderwerp aan. Bruyns gaat in op de taxa behorende tot *Cotyledon tomentosa*. Een tekening met een praatje is gewijd aan *Tylecodon buchholzianus*.

Nr. 3. De voorplaat is een afbeelding van *Muiria hortenseae*. Twaalf pagina's vullen Smith en Marx over de vegetatie en de succulente flora van de oostelijk Kaaprovincie. Korte artikelen bij de afbeeldingen van *Gasteria armstrongii* en *Dwalia maculata* var. *immaculata*. Vergezeld van vele tekeningen en foto's gaat Van Jaarsveld in een veertien pagina's omvattend artikel in op de historie van *Welwitschia mirabilis*, haar botanische positie, de cultuur en de verzorging.; beide laatste aspecten zijn uitvoerig en diepgaand besproken.

Nr. 4. Op de voorplaat een foto van *Cheiridopsis schlechteri*. Frandsen belicht *Stapeliopsis saxatilis* var. *stayneri*. De filatelie wordt niet vergeten. Smith stelt *Haworthia fasciata* f. *fasciata* voor en Retief doet hetzelfde met *Gibbaeum album*. Op de

achterkant *Stapelia gariepensis*.

### Piante Grasse 10 (1990)

Nr. 1. Supthut brengt een overzichtsartikel van het geslacht *Uebelmannia* en bijna als aanhangsel ook *Buiningia*, mede aan de hand van waarnemingen in de natuur. Voor een beroepsbioloog een zeer tendentieuze stuk, waarin taxonomische indelingen worden gebezigd zonder onderbouwing en waarbij foto's staan die grote vraagtekens oproepen (bijvoorbeeld een verticale doorsnede van *U. pectinifera* var.). Sacchi bespreekt *Pedilanthus macrocarpus* en betreft daarin ook *P. smal-lii*. Nicola bericht over de 'intelligente' vruchtendozen van *Lithops*. Valente gaat in op de yucca's die zijn aangeplant in de botanische tuin van Cagliari. Het artikel over succulententijdschriften over de hele wereld wordt afgerond; informatie soms wel erg oud (Succulenta-info heeft betrekking op gegevens van maart 1987). Tavella vervolgt zijn serie over de *Echinocactanae*. In de kartotheek: *Anacampseros alstonii*, *Neobesseyia missouriensis*, *Mammillaria albicans* en *Oreogonia denegrii*.

Nr. 2. Orlando brengt verslag uit van zijn reis naar de Galapagos-eilanden. Sacchi breekt een lans voor *Azureocereus hertlingianus*. Rovida bespreekt uitvoerig het geslacht *Rebutia* s.l. en geeft onder andere de kenmerken der verschillende secties. Drie onderzoekers berichten over hun experimenten met kieming van sclerocactuszaden: een zuur milieu is een sterk positieve invloed. Tavella vervolgt zijn serie. Betto wijdt enkele woorden aan mezcal en pulque.

In de kartotheek: *Sarcocaulon vanderietiae*, *Aztekium ritteri*, *Mammillaria theresae* en *Ferocactus latispinus*.

Nr. 3. Succulente planten met een bizar uiterlijk worden voorgesteld door Siniscalchi. d'Arcangeli en Guidoni zijn in Mexico geweest en doen daar verslag van. *Mila maritima* krijgt aandacht van Mosco. Naar aanleiding van het 21ste IOS-congres in Zürich neemt Sleiter de lezer mee door de kassen van de Städtische Sukkulentensammlung van de Universiteit van Zürich. In tabelvorm geeft d'Arcangeli een overzicht van de groei- en bloeiperioden van de andere succulenten.

In de kartotheek: *Echinocactus ingens*, *Mammillaria parkinsonii*, *Opuntia microdasys* en *Mammillaria schiedeana*.

Nr. 4. Sacchi gaat uitvoerig in op *Dorstenia hildebrandtii*. Pierri bericht over zijn succulente liefhebberij. Het artikel van d'Arcangeli en Guidoni wordt voortgezet met een uitvoerige aflevering. Tavella behandelt het geslacht *Ephelanthia*.

In de kartotheek *Ephelanthia micromeris* var. *greg-*

# VERENIGINGSNIEUWS



OKTOBER 1992

**SUCCULENTA**  
**Nederlands Belgische Vereniging**  
**van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten**

Het bestuur nodigt U uit tot bijwoning van de algemene vergadering op 31 oktober a.s. in de "Wildgraef", Selterskampweg 7 te Bennekom (zie ook het augustusnummer). Indien U wilt deelnemen aan de lunch en nog niet hebt betaald, laat dit de secretaris even weten, zodat de reservering kan worden geregeld.

Themadag Mexicaanse Succulenten.

Op zaterdag 24 oktober a.s. zal de eerste themadag plaatsvinden in het dorps huis te 's Gravenwezel (deelgemeente Schilde) in België. Dit dorps huis is te vinden in het centrum naast de kerk. Voldoende parkeergelegenheid vindt U bij de nabijgelegen supermarkt. Deze themadag is een initiatief van het Samenwerkingsverband Vlaamse- en Nederlandse Cactusvereniging. Het thema is Mexicaanse Succulenten en aan de deelnemers wordt verzocht planten uit Mexico mee te nemen ter bespreking. Sprekers zijn de heren C. Jamin en W. Alsemgeest.

De bijeenkomst begint om 14.00 uur en zal ca. 17.30 uur afgelopen zijn. RUILEN is WEL - VERKOPEN is NIET toegestaan. Op Uw komst wordt gerekend!



Nu ook 's winters geopend op zaterdag van 9 tot 4 uur.

Tevens levering per post.

Gratis prijslijst op aanvraag.

Rotterdamseweg 88,  
3332 AK Zwijndrecht,

Tel. (078) 124200. Fax (078) 198396

## Bestuur

Voorzitter: F. van Tricht, Bachstraat 3, 5283 KK Bostel, 04116-84250.  
Secretaris: J. v. Alten, A. v. Ostadehof 16, 5753 CP Deurne, 04930-11807.  
Penningmeester: B.B. Krijnen, Tweelingenlaan 27, 5632 AW Eindhoven, 040-415497.  
Vice Voorzitter: J. Jagerszky, Jan Visserhof 4a, 5709 EG Helmond, 04920-10275.  
Ledenadministrateur: M.J. van Eijnsden, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen.  
Belgische Belangen: "Vakature".  
Propaganda: P.J. Knippels, Denenburg 2, 2591 AD Den Haag, 070-3825147.  
Verenigingsartikelen: E. v. Die-v. Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, 08388-3579.

## Lidmaatschap

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen en opzeggingen (vóór 1 december) schriftelijk bij de ledenadministrateur.  
Kosten lidmaatschap: Leden in Nederland en België f 40,-/Bfrs 725, hier wonende jeugdleden f 20,-/Bfrs 365; elders wonende leden f 50,- p.j.

## Financiële Zaken

Betalingen via bankrekeningen t.n.v. Succulenta, Eindhoven:  
In Nederland: Rek.nr. 55.32.38.981 bij ABN/AMRO en Gironr. 680596 bij Postbank.  
In België: Rek.nr. 000.1141809-22 bij Belgische Postgiro.  
In Duitsland: Rek.nr. 15.65.907/019 bij ABN/AMRO te Aachen, blz 390.10200.  
Overige landen Europa: Betalingen bij voorkeur per gekruiste (crossed) Eurocheque.

## Tijdschrift Succulenta

Het verschijnt 2-maandelijks in de even maand (dus 6 keer per jaar).

## Kopij

Aanlevering van kopij:  
Voor de witte pagina's is de sluitingsdatum de 15e van de even maanden, zenden aan: A. van Uijen, Graadt van Roggenweg 5b, 3531 AA Utrecht.

## Redactie

A. van Uijen, Graadt van Roggenweg 5b, 3531 AA Utrecht (Hoofdredakteur). Tel: 030-943631.

L.E. Groen, Alexanderweg 72, 6721 HH Bennekom.

J.J. de Morree, Kon. Emmalaan 23, 2264 SH Leidschendam.

## Verenigingsnieuws

Kopy voor het einde van de even maanden zenden aan:

J. van Alten, Adr. van Ostadehof 16, 5753 CP Deurne.

## Redaktieraad

R. van Donkelaar, A.B. Pullen (voorzitter) en B. Zonneveld.

Correspondentieadres: A.B. Pullen, Pr. Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen.

## Advertenties en Vraag en Aanbod

J.M. Smit-Reesink, Pr. Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel. 08389-17551.

## Advertentietarieven

1/16 pag. f 30,-/Bfrs 600; 1/8 pag. f 55,-/Bfrs 1100; 1/4 pag. f 85,-/Bfrs 1700; 1/2 pag. f 140,-/Bfrs 2800; 1 pag. f 240,-/Bfrs 4800.  
Kortingen op aanvraag.

## Verkoop losse nummers

P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel. Tel: 04132-72911.

## Instellingen

### Bibliotheek

J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen.  
Katalogus à f 1,50/Bfrs 30 te bestellen op giro rek.nr. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

### Clichéfonds

J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

### Diatheek

J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum, tel. 045-272461.

### Plantencentrale v/h Ruilen z. Huilen

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

### Boekenverkoop en verenigingsartik.

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

## VOORSTEL BEGROTING SUCCULENTA 1993

	Werkelijk 1991	Begroting 1992	Prognose 1992	Voorstel 1993
<b>Inkomsten</b>				
Contributies	102.152	98.000	100.000	100.000
Inschrijfgeld	1.017	0	0	0
Clichéfonds	6.827	4.000	4.000	4.000
Verenigingsartikelen	1.624	1.000	1.000	1.000
Rente	8.384	7.000	10.500	10.000
	<b>120.004</b>	<b>110.000</b>	<b>116.000</b>	<b>115.000</b>
<b>Uitgaven</b>				
Tijdschrift	93.848	80.000	82.000	83.000
Bibliotheek	1.385	1.500	1.500	1.500
Diatheek	215	750	500	500
Algemene Vergaderingen	1.871	2.000	2.000	3.000
Subsidie Afdelingen	0	0	0	4.000
Propaganda	2.839	10.000	7.500	5.500
Vergader-, Reiskosten	7.845	6.000	8.000	8.000
Porti, Telefoon	4.138	4.500	4.500	4.500
Bank-, Incassokosten	2.243	2.500	2.500	2.500
Materiaal, Diversen	1.188	1.750	1.500	1.500
Afschr. Computer	1.000	1.000	1.000	1.000
	<b>116.615</b>	<b>110.000</b>	<b>111.000</b>	<b>115.000</b>
Batig Saldo	<b>3.389</b>	<b>0</b>	<b>5.000</b>	<b>0</b>

### Korte toelichting

- Het ledental beweegt zich nu rond de 2.500. Wij gaan ervan uit, dat wij dit kunnen handhaven. Tegen gemiddeld f 40.- komen we dan uit op f 100.000.
- De inkomsten uit het Clichéfonds, Verenigingsartikelen en Rente hebben we nagenoeg gelijk gehouden aan de verwachte ontvangsten in 1992.
- Bij de uitgaven zien wij een nieuwe post: Subsidie Afdelingen. Doel is uitvoering te geven aan artikel 49-1 van het huishoudelijk reglement. Tijdens de algemene vergadering zal dit voorstel, alsmede een procedure, nader worden toegelicht.
- Algemene Vergaderingen: Door het organiseren van aanvullende activiteiten willen wij deze aantrekkelijker maken. Bijvoorbeeld: In april '93 na de ochtendvergadering 's middags lezing Dr. Alfred Lau.
- De overige uitgaven liggen op het niveau van 1992.

### SAMENVATTING

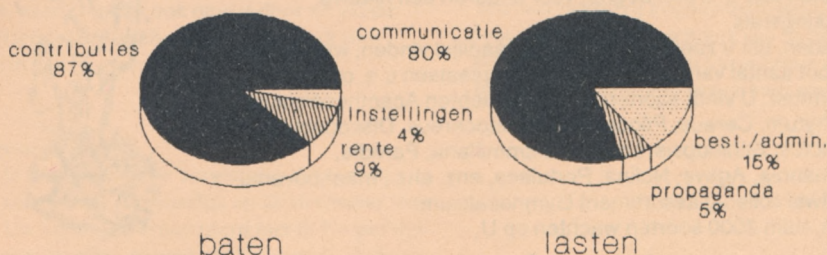
Wij verwachten aan inkomsten f 115.000 en stellen U voor, hiervan

- 80 % ofwel f 92.000 te besteden aan activiteiten voor- en contacten met de leden: Tijdschrift, Bibliotheek, Diatheek, Algemene Vergadering en Subsidie Afdelingen.
- 5 % ofwel f 5.500 te besteden aan propaganda: Ledenwerving onder Liefhebbers (niet leden), kweken van belangstelling bij potentiële leden.
- 15 % ofwel f 17.500 te besteden voor bestuurs- en administratiekosten.

Het Bestuur

# begroting 1993

## baten en lasten



### Redactioneel

In dit nummer is een wijziging gebracht in de presentatie van de nieuwe leden. Geschiedde dit voorheen op volgorde van lidmaatschapsnummer, nu is gekozen voor de volgorde van **post-code**. Verwacht wordt, dat het hierdoor eenvoudiger wordt, om nieuwe leden in de buurt te vinden. Ook de afdelings-secretarissen vinden op deze wijze sneller de nieuw uit te nodigen leden.

Vervolgens een **verzoek** aan de afdelings-secretarissen om, voorzover dit nog niet gebeurt, hun **AFDELINGSBLAD** en/of convocatie, ook als is het maar een velletje, op te sturen naar het landelijke secretariaat. Naast een belangrijke informatiebron voor het bestuur, worden hieruit ook vaak ontbrekende gegevens t.b.v. de rubriek afdelingsactiviteiten gehaald.

Om een goede tuinman te worden is meer nodig dan alleen groene vingers, zoals bruine knieën en zwarte vingernagels.

De redactie van **SUCCULENTA** is geïnteresseerd in het potentieel aan schrijvende leden en ook hiervoor is het afdelingsblad een bron. Indien mogelijk zag ook de **hoofdredacteur van SUCCULENTA** zich gaarne op de verzendlijst geplaatst.

Tenslotte: Van de leden van Succulenta is circa 50 % niet aangesloten bij een afdeling. Ook in dit verband is het belangrijk, dat Uw **afdelingsactiviteiten volledig** in de rubriek Afdelingsnieuws worden vermeld. Mag ik op Uw medewerking rekenen?

Joop van Alten, secretaris.

Uit: Communique, Newsletter of the San Gabriel Valley C.& S. Soc.

## BERCHT

## ZAADLIJST 1993

Voor velen van U al een begrip, voor anderen een nieuwe ontdekkingsreis.

Vele zaden, die u zoekt zult u in deze zaadlijst vinden, waaronder een groot aantal van goed bekende vindplaatsen c.q. onder veldnummer. U vindt soorten uit de geslachten Acanthocalycium, Astrophytum, Cereus, Pilocereus, Echinocereus, Discocactus, Notocactus, Echinopsis, Lobivia, Mammillaria, Parodia, Uebelmannia, Agave, Nolina, Portulaca, enz. enz., maar bovenal een vrijwel volledig assortiment Gymnocalcium. Kortom, ruim 2000 soorten wachten op U.



Bestel de zaadlijst bij:

**L. Bercht, Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen. Tel./Fax 03483 - 2300**  
(bij afwezigheid kunt U het telefonische antwoordapparaat inspreken).

Hebt u vorig jaar besteld, dan ontvangt u de lijst automatisch rond half november.



uhlig

kakteen

D-7053 KERNEN i.R.  
(Hommelshausen) bij Stuttgart.  
Postbus 1107, Duitsland  
Tel. (07151) 41891 Fax (07151) 46728  
Kwekerij: Hegnacher Strasse

- \* meer dan 200 geslachten, meer dan 1000 soorten zeldzame planten en zaden.
- \* verzending over de gehele wereld.
- \* bezoekers en groepen zijn van harte welkom.
- \* onze planten- en zaadlijst ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon.



DOUG AND VIVI ROWLAND,  
200 SPRING ROAD, KEMPSTON,  
BEDFORD, ENGLAND MK42 8ND.

**CACTUSSEN- EN  
VETPLANTENZADEN**

Schrijf vandaag nog voor  
**GRATIS ZAADLIJST**

## ZAADLIJST MESA GARDEN

*Zaadlijst ook met winterharde cactussen, vele geoogst in de natuur.*

Ancistrocactus, Coryphantha, Echinomastus, Epithelantha, Escobaria, Mammillaria, Sclerocactus, ook vele andere, ook zuidamerikaanse soorten, Lithops, te veel om op te noemen.

*Bestel uw lijst bij:*

**Mesa Garden** P.O. Box 72, Belen, NM 87002, USA of bij **Rainer Pillar** Klaus-Stürmerstrasse 13, D-4500 Osnabrück (bestelling en betaling mogelijk via Duitsland).

## Contributiebetaling buitenlandse tijdschriften

De contributiebetaling aan buitenlandse verenigingen is door de hoogte van de verschuldigde bank- en girokosten een kostbare zaak. Door een gezamenlijke betaling kan op deze kosten ca. f. 10,- worden bespaard.

Voor de Belgische tijdschriften is die er (nog) niet, waarschijnlijk ook omdat door de aldaar heersende verdeeldheid geen echt sterk tijdschrift van de grond komt.

### Algemene regels:

1. U dient ervoor te zorgen dat degene, die de contributie int, uiterlijk op 20 december over Uw bijdrage (vermeerdert met fl. 1,- per tijdschrift/ abonnement als bijdrage in de bank- en portokosten) beschikt. Denk aan de decemberdrukte bij Postgiro en Banken.
2. Als U de koers zelf wilt berekenen, moet U het **hoogste** bedrag voor de betreffende valuta berekenen, dat U dagelijks in de krant kunt vinden onder koersberichten. Het laagste bedrag is het bedrag dat de Bank U voor de vreemde valuta terugbetaalt. U kunt natuurlijk het juiste bedrag ook door de Postgiro of de bank laten berekenen. De Postgiro berekent steeds een erg gunstige koers.
3. U dient bij Uw betaling **steeds Uw lidmaatschapsnummer**, te vinden op de adresband, te vermelden.

Voor het **Engelse tijdschrift** en de **Vetplantvereniging van Zuid-Afrika** heeft de heer **Vis** zich bereid verklaard de contributie centraal te innen. Wie van zijn diensten gebruik wil maken moet zijn bijdrage(n) sturen aan:

Bankrekening 5534 19 447 van de ABN/ Amro te Barneveld t.n.v. Dhr. E. Vis, Hunnenpad 8, 3881 MB Putten (tel. 03418- 53100)

Voor het **Amerikaanse tijdschrift** heeft de heer **de Looze** al eens eerder een poging gedaan, maar dat leverde allerlei misverstanden bij de administratie in de U.S.A. Er zijn nu nieuwe contacten gelegd en als dat goed verloopt, wil hij het in de toekomst opnieuw proberen. Voor 1993 wil hij het onder voorbehoud doen, hetgeen betekent, dat U er verstandig aan doet eerst even telefonisch contact op te nemen, indien U van zijn dienst gebruik wilt maken. Zijn gegevens:

Postgiro 919900 van Dhr. H. de Looze, Kavelweg 20, 8181 SX Heerde (tel. 05782- 2793)

Voor het **Duitse tijdschrift** KuaS en eventuele andere Duitse tijdschriften wil ondergetekende ook volgend jaar weer zijn medewerking verlenen. De gegevens zijn:

Postgiro 1401427 van Dhr. J. Theunissen, Vierschaarstraat 23, 4751 RR Oud Gastel (tel. 01651- 1943).

Ten overvloede zij nog vermeld, dat U ook kosteloos (op de portokosten na), een in de vreemde geldsoort uitgeschreven Eurocheque aan de betreffende penningmeester kunt sturen.



**Weet ge, wat mooi is?** Een serre waar ten eerste van alles in voorkomt. Een gemengde verzameling dus. En ik heb niets tegen een hoekje met rariteiten. Maar hier een stuk volle tablet, daar een tablet potplanten en ginder een lap hoog-groeiers is nog altijd best.

**Weet ge, wat zeldzaam is?** Een stel mooie, ongeschonden, goed in de groei zijnde planten, die volwassen zijn en na vijftien jaar zorgen in dezelfde kas door dezelfde man of vrouw, zich nog altijd goed voelen in hun vel. Die zijn zeldzaam!

Robert Fonteyne in Grusonia, juni 1992.

## NIEUWE LEDEN

(bijgewerkt tot 26 aug.)

- Tamarinde M., Terschellingstraat 32,  
1025 RC Amsterdam.
- Maijer Alice, Sloterkede 152, 1058 HN  
Amsterdam.
- Stouthandel A., Varikstraat 60, 1106 CV  
Amsterdam.
- Winkels-Falke Mw C., Arminiushof 124, 1216 KH  
Hilversum.
- Biesen W. van, Javalaan 36, 1217 HG Hilversum.
- Theebe Mw R., v.Nes v.Meerkerklaan 6, 1241 AB  
Kórtenhoef.
- Wijngaarden F., Burg. Schaapstraat 37, 1561 WB  
Krommenie.
- Kriek Annie, Gouwe 161, 1703 HK  
Heerhugowaard.
- Donker Kaat J., Z.B. Spaarne 31, 2012 AG  
Haarlem.
- Neerings K.J., ten Katestraat 85, 2032 ZN  
Haarlem.
- Wenneker G., Waddenstraat 755, 2036 LW  
Haarlem.
- Roon H.D. van, Zandvoorterallee 45, 2106 BV  
Heemstede.
- Arkel I. van, Rijndijk 229, 2394 CD Hazerswoude.
- Boin J., Maystraat 125, 2593 VV Den Haag.
- Ruiter L. de, Leeuwenhoekweg 46, 2661 CZ  
Bergschenhoek.
- Stoffelen B.H., Duiventorenstraat 35, 2671 AH  
Naaldwijk.
- Huitinga E. en J., Strindbergzijde 11, 2725 PH  
Zoetermeer.
- Boeve A., Wollefoppenweg 129, 2761 DL  
Zevenhuizen.
- Tromp G., Pr. Irenestraat 12, 2841 TB  
Moordrecht.
- Rijsdam J., v.Oldebarneveldplantsoen 280, 3012  
AK Rotterdam.
- Hougee T.H., Ramaerstraat 43, 3076 PT  
Rotterdam.
- Nieuwenhuysen R., Burg. Knappertlaan 132, 3117  
BD Schiedam.
- Leeuwen A. van, Kievitlaan 32, 3135 KB  
Vlaardingen.
- Roon Sandra van, Lissabonweg 81, 3137 LC  
Vlaardingen.
- Speelman L., Welhoeksedijk 3, 3171 TD  
Poortugaal.
- Os Kees van, Fr. Mauriacstraat 133, 3731 BC de  
Bilt.
- Neeffes M., Pr. Willem Alexanderlaan 12, 3958  
XV Amerongen.
- Maanen T. van, Fluuthaven 23, 3891 AW  
Zeewolde.
- Monnee H., Vuurvlinderberm 30, 3994 WH  
Houten.
- Marel A.A.M., Ant. Coolenstraat 68, 4003 DN  
Tiel.
- Smits C., Espendreef 17, 4254 BS Sleeuwijk.
- Westen P. van, Westgatstraat 10, 4456 BN  
Lewedorp.
- Duuren C. van, Lage Kant 114, 4817 GJ Breda.
- Kieboom W.M. v/d, Vianendreef 4, 4841 VB  
Prinsenbeek.
- Kamphuis P., Wijde Omloop 37, 4904 PN  
Oosterhout.
- Noort Y. van, Bosscheweg 340, 5013 AD Tilburg.
- Nouwens Mw G.C., Didamstraat 5, 5043 JN  
Tilburg.
- Borsboom Hr/Mw, de Vutter 17, 5221 BD  
's Hertogenbosch.
- Deurenberg J., Brucknerlaan 28, 5343 EW Oss.
- Steen E. v/d, Groenstraat 1, 5391 KJ Nuland.
- Weidema F., J. Catsstraat 12, 5671 VR Nuenen.
- Meijer J., Oderlaan 60, 5691 MC Son.
- Boetzkes Els, Koeveldestraat 12, 5706 AT  
Helmond.
- Swiers Hr/Mw, Suurhofstraat 42, 5707 JG  
Helmond.
- Berkhout M.P., Hoogertstraat 11, 5711 XM  
Someren.
- Brouwers-Opsteen J., Oude bemmerstraat 81,  
5741 EA Beek en Donk.
- Parent A.W., Kloosterstraat 1, 5753 GP Deurne.
- Alkema J., Peelkampweg 10, 5825 HE Overloon.
- Steege H.H., Flamingostraat 32, 5912 XJ Venlo.
- Hoeven Mw v/d, Oude Trambaan 1, 6093 CD  
Heythuysen.
- Deckers Mw A., Dalesstraat 4, 6262 NB Banholt.
- Vlodrop Mw A. van, Koempel 91, 6372 NG  
Landgraaf.
- Menting W.H.J., Meyhorst 63-16, 6537 LA  
Nijmegen.
- Weerd J.E. v/d, Tuinschouwstraat 15, 6651 CK  
Druen.
- Vlaskamp L., Selterskampweg 79a, 6721 AS  
Bennekom.
- Smeenk B., Beethovenlaan 165, 7002 MR  
Doetinchem.
- Sprikkelman A.J., Baarhorsterdijk 11, 7437 RH  
Bathmen.
- Bos R. de, Alleeweg 12, 7521 XJ Enschede.
- Snitselaar B., Onlandhorst 31, 7531 KT  
Enschede.
- Grootenhuis-Wessels J.J., Brugstraat 15, 7731 CT  
Ommen.
- Mensink HJA/Linde J.vd, Synagogestraat 2,  
8064 DM Zwartsluis.
- Ley A.J.R. v/d, kamgras 49,  
8935 EC Leeuwarden.

Bierman J.A.H., de Friso 25, 9207 DA Drachten.

Westerhof J.W., Braamlaan 11, 9321 GE Peize.

Lange L. de, Avenue Louise 214 BS12, 01050 Brussel, België.

Claes K., Beverzakbroekweg 95, 03520 Zonhoven, België.

Demeestere J., Poststraat 33, 08560 Gullegem, België.

Peeters Peter, Kerkstraat 30, 09190 Stekene, België.

Cactus File, Cirio Pub.Serv., 25 Shamrockway, Hythe S04-6DY, Engeland.

Odijk L., Rorstrandsgatan 60 V, 011333 Stockholm, Zweden.

### Plantencentrale vh RzH

Deze instelling gaat een steeds belangrijker plaats innemen in het verenigingsgebeuren. Niet alleen kan er uit een groot aanbod aan planten geruild of gekocht worden, via deze instelling neemt men ook kennis van medespecialisten.

Elk voorjaar worden de lijsten met het planten-aanbod bij mevr. van Die ingeleverd, die er dan op zo kort mogelijke termijn een totaal aanbod van samenstelt.

Ook de beginners komen aan bod want zij kunnen, tegen porto- en verpakkingskosten, een beginnerspakket bestellen.

Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel 08388-3579.

### Instellingen

#### Bibliotheek

De beheerder Hr J. Magnin, slaagt er ieder jaar weer in om een aantal nieuwe boeken en tijdschriften aan de bibliotheek toe te voegen.

Op dit moment zijn er meer dan 250 titels en enkele tientallen tijdschriften, waarvan een enkele al vanaf 1901.

Ook zijn een aantal wetenschappelijke boeken aanwezig.

Aarzel dus niet om regelmatig om een nieuwe catalogus te vragen, de lijst is zowel in gedrukte vorm als per floppydisk beschikbaar.

Katalogus a fl 1,50/Bfrs 30, voor floppydisk overleggen met Hr Magnin.

J.Magnin Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen.

#### Clichéfonds

De Hr Schraets kan de uitdaging niet weerstaan om ieder jaar weer andere, meer gevarieerde en zeldzame items aan de zaadlijst toe te voegen.

Het jaarlijks aangeboden zaad omvat vaak 1100-1200 soorten en is zeer concurrerend in prijs.

Niet alleen in December, ook gedurende het jaar en voor b.v. zaadpakketjes voor verkoop op beurzen of zaaiwedstrijden verleent hij alle medewerking.

Hr J. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

### Propagandamateriaal, boekenverkoop en verenigingsartikelen.

Propagandamateriaal kan, tegen portovergoeding, bij mevr van Die aangevraagd worden, niet morgen in huis maar graag tijdig aanvragen. Er wordt steeds aan vernieuwing en modernisering van dit materiaal gewerkt.

Boekenverkoop, er zijn op dit moment verkrijgbaar;

- "Wat betekent die naam" een verklarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse namen in het cactus- en vetplantengebeuren, een "must" dus, prijs fl 15,50/ Bfrs 310.
- Handleiding voor het verzorgen van cactussen en andere succulenten, prijs fl 6,-/Bfrs 120.
- Discoboek Buining (duitse uitgave), prijs f 7,70/Bfrs 300.

Verenigingsartikelen:

- de bewaarband voor het tijdschrift ( 1 jaargang ) fl 16,-/ Bfrs 330
  - de verenigingsspeld. Deze is in brochevorm en als steekspeld verkrijgbaar, prijs fl 4,-/ Bfrs 80.
- [ Kalender. Verwacht wordt, dat de kalender 1993 in de maand augustus gereed- en beschikbaar voor de verkoop komt.

Prijzen en levertijden op aanvraag.

Bestellingen uitsluitend door overschrijving van het juiste bedrag en vermelding van het gewenste artikel op postgiro 3742400

t.n.v. Succulenta te Lunteren.

Voor België, Belgische postgirodienst rekening 000-11-41-809-22 t.n.v. Succulenta te Eindhoven.

## CACTUSSEN TE KOOP GEVRAAGD

Enkele stuks, zaaisels, gehele collecties.  
Cactusfanaat heeft er veel voor over!  
J.F.A. Wortelboer, Meer en Vaart 360,  
1068 LH Amsterdam, tel. 020-6191055

## TE KOOP GEVRAAGD

Bent U genoodzaakt, om welke reden dan ook,  
uw cactusverzameling van de hand te doen,  
neem dan contact op met:

**Gerrit Melissen**, Korenmolen 9,  
3738 WL Maartensdijk, 03461-3366.



## TRICHOCENTRUM

Kom eens een kijkje nemen in het Succulentarium  
aan het Looeind 15 te Liempde!

VERKOOP VAN CACTUSSEN EN ANDERE SUCCULENTEN  
Iedere zaterdag geopend van 10.00 tot 16.00 uur.

## BLADKAKTUS



Binnenlandse en buitenlandse  
boeken steeds voorradig.  
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een lijst  
met succulente literatuur aan.

### NATUUR & BOEK

Bankastraat 10  
2585 EN 's-Gravenhage  
Tel. 070-3505648

## Te koop:

*ongeveer 10 jaar oude  
kactusverzameling.*

Omstreeks 1500 planten,  
plus 2000 stuks potten.

Vaste prijs **f 3.250,-**.

Fortmonderweg 23, Olst.  
Tel. 05708-1148.

# DER KAKTEENLADEN

## NIEUWS VAN DE BOEKENMARKT:



Preston/Mafham/Kakteen Atlas (duitse uitg.) 223 blz, **1094 kleurenfoto's**, ca. DM 78,- (verschijnt ong. in sept.);  
Preston/Mafham/Cacti - The illustrated Dictionary (eng. uitg.) 224 blz., 1104 kleurenfoto's, DM 89,- (verschijnt  
ong. in sept.); Bravo Hollis & Sanchez-Mejorada/Las Cactaceas de Mexico, Vol II spaans, 404 blz, 580 afb. (vele in  
kleur) ca DM 120,-; Bravo Hollis & Sanchez-Mejorada/Las Cactaceas de Mexico, Vol III spaans, 643 blz, 570 afb.  
(gedeeltelijk in kleur) ca. DM 140,-; Reppenhausen/Die Gattung Mammillaria Vol 1-2 (reeds verschenen), 813 blz,  
376 kleurenfoto's DM 282,-; Hoffmann/Cactaceas en la Flora Silvestre de Chile spaans, 272 blz, 88 kleurentabel-  
len, DM 79,- (laatste ex. van deze interessante uitgave); Britton & Rose/The Cactaceae I-IV Herdruk, compleet  
1054 blz met 1279 afb. op 137 tabellen en 1142 afb. in de tekst DM 160,-; Benson/Cacti of the United States &  
Canada, 1044 blz, 194 kleurenfoto's, 783 Zw/W foto's, 165 kaarten, 65 tabellen DM 225,-; Euphorbia Journal Deel  
1 DM 99,-; deel 2-7 ieder DM 79,-; deel 8 ca DM 79,-; Rowley/Caudiciform & Pachycaul Succulents 282 blz, 473  
kleurenfoto's, DM 148,- (buitengewoon prachtig boek, snel uitverkocht); Stearn/Botanical Latin engels, 566 blz,  
DM 69,- (nieuwste uitgave); Baja Topographic Atlas Directory, 1991, formaat 28 x 44 cm, 238 topografische  
kleurenkaarten, 187 tekeningen, 27 zw/w foto's, ringband DM 64,-; Roberts/Baja California Plant Field Guide, 309  
blz, 316 kleurenfoto's DM 45,- (het enige boek over de flora van de Baja met groot kleurenfotodeel); IOS Index of  
Cactacea Names 1950 - 1990 222 blz, (alle naamsveranderingen tussen 1950 -1990) DM 38,-; Lamb/Cacti of the  
World engels, 215 blz, 272 kleurenfoto's, 7 zw/w foto's, 113 zw/w tekeningen, 91 geogr. schetsen, linnen (SU)  
DM 69,-; Innes & Glass/Cacti, 320 blz, 1363 kleurenfoto's (superboek DM 75,-, een zeer actueel boek; bevat vele  
nieuwe soorten!!!).

Bestellingen kunnen ook op het telefonische antwoordapparaat worden ingesproken (0202) 703155 of FAX (0202)  
703158. (Buitenland 049 202 703158).

Prijzen vrijblijvend en plus verzendkosten. Levering tegen vooruitbetaling na toezending van een Proforma-  
rekening. Overschrijving op onze nederlandse postgirorekening in Arnhem mogelijk.

**JÖRG KÖPPER DER KAKTEENLADEN VERZENDBOEKHANDEL & ANTIQUARIAAT  
VERZENDHUIS VOOR HOBBYBENIGDHEDEN D-5600 WÜPPERTAL 1 LOCKFINKE 7**

Bloemen- en plantentuin

# VAN DONKELAAR

Werkendam Laantje 1 Tel. 01835-1430 Giro 150983



**BEZOEK ONS SUCCULENTARIUM!**

Eén van de soortenrijkste cactus- en succulentencollecties in Europa.

U vindt bij ons meer dan 6000 soorten interessante planten voor kamer, kas en tuin. Zoals cactussen en andere vetplanten, hoya's, euphorbia's, epifyten en vleeseters.

Bijzondere heesters en vaste planten, kuipplanten, grassen en bamboes. Varens, rots- en stinzeplanten, heem- en vijverplanten.

Dit alles op een bijzondere manier in onze kassen en onze tuin gepresenteerd.

Ook is een uitgebreide zaadlijst verkrijgbaar.

U bent van harte welkom op maandag t/m zaterdag van 9-17 uur op Laantje 1, Werkendam.

## Diatheek

Er zijn in de diatheek in totaal 8000 dia's aanwezig, waarvan er al zo'n 3000 geïnventariseerd zijn.

Om één en ander voor de gebruiker en beheerder hanteerbaar en overzichtelijk te houden worden er series samengesteld.

Het streven is om van alle geslachten een serie op te zetten, maar er zijn niet van alle geslachten voldoende dia's aanwezig.

Indien U dia's dubbel of over heeft neemt U dan eens contact op met de diathekaris, hij kan U dan zeggen of uw dia's een aanvulling kunnen zijn.

Op dit moment zijn de volgende series beschikbaar:

100 vetplanten, 100 cactussen, 100 caudex vormende planten,

100 echinocactussen, 100 euphorbia's, 100 gymnocalyciums,

100 mammillaria's serie 1, 100 mammillaria's serie 2.

Hr. J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum. Tel 045-272461

## Kalender 1992

Door het Samenwerkingsverband Belgische en Nederlandse Cactusverenigingen is de kalender 1993 geproduceerd. Deze bijzonder geslaagde kalender, 1 pagina per maand, heeft schrijfruimte.

De kalender is te bestellen door overschrijving van het juiste bedrag op postgironummer 37.42.400 t.n.v. Succulenta, afd. Verkoop te Lunteren. Inclusief één bijdrage in de portokosten zijn de prijzen:

- 1 ex. f 11,50
- 2 ex. f 10,50 p/st
- 3/6 ex. f 9,50 p/st
- 7 of meer ex f 9,-- p/st

De afhaalprijs bedraagt f 8,50 en is verkrijgbaar bij E. van Die- van Wijnen, Molenweg 6741 KM Lunteren of op de najaarsvergadering op 31 oktober a.s. Voor inlichtingen over de verkoop van de overige verenigingsartikelen zie het augustusnummer.

# Lijst van Afdelingssecretarissen

Afdeling/secretaris	Adres	Postkode/ plaats	Telefoon
Achterhoek Mw A.Heynen	Nr 97/2	7116 TC Kotten	05434-64314
Amsterdam J.P.Betlem	Aalscholver 27	3641 WB Mijdrecht	02979-82268
Arnhem t/m 31 december 1992	Pr.W.Alexanderln	6721 AE Bennekom	08389-17551
Mw J.M.Smit Reesink	104		
vanaf 1 januari 1993	Dunantlaan 18	6721 AX Bennekom	08389-17319
Mw Chr. Geris			
Brabant-Belgie W.B.Folkertsma	Hoevelaan 12	B-1560 Hoeilaart	02-6573253
Delfzijl C.A.Folkers	Parklaan 84	9675 AD Winschoten	05970-15045
Dordrecht N.M.Mimpen	Venuslaan 32	3318 JX Dordrecht	078-171905
Drenthe Mw A.Greydanus	Schapendrift 163	9411 BP Beilen	05930-4884
Eindhoven Mw P.Visscher	Banstraat 20	5506 LA Veldhoven	04905-1783
Flevozoom J.Bruijnjs de Vries	van Strijlandweg 41	3851 JN Ermelo	03417-57209
Fryslan A.Veenstra	Bernhardlaan 48A	9291 HP Kollum	05114-1966
Gooi/Eemland H.G.Krijnen	Prof.Struyckenln 14	3741 EZ Baarn	02154-18724
Gorinchem/den Bosch M.Jamin	Jan Oomsstraat 6	5324 BB Ammerzoden	04199-3856
Gouda Mw G.J.Maas	Westringdijk 34	2841 LW Moordrecht	01827-3059
's Gravenhage Mw N.Borgs	de Genestetln 83	2522 LB den Haag	070-3935208
Groningen Mw H.Molenberg	Kerkstraat 7	9906 PP Bierum	05969-1724
Veen			
Haarlem G.Koerhuis	Weteringstr. 34	2023 RV Haarlem	023-262624
den Helder W.Lohrengel	Kanaalweg 15	1782 GA den Helder	02230-25777
Hoekse Waard Mw J.Hoogvliet	M.Oosteromstr. 7	3262 GH O.Beierland	01860-17925
Kennemerland W.J.v.d.Plas	Vredenburg 37	2036 HC Haarlem	023-358530
Leiden Th.Q.Hoekstra	Frankenburg 54	2235 AR Valkenburg	01718-71497
Nijmegen R.Maesssen Claessen	Weezenhof 12-32	6536 EZ Nijmegen	080-440425
Noord en Midden Limburg J.Joosten	Zalzerkampweg 84	5926 PL Venlo	077-827863
Rotterdam E.Kleinman v.d.Bosch	Paulus Potterlaan 31	2902 GN Capelle a.d.IJssel	010-4516559
Tilburg A.Vervest	Boxmeersingel 19	5043 ZK Tilburg	013-700470
Utrecht W.A.Alsemeest	Stadhouderslaan 3	3417 TT Montfoort	03484-1083
Voorne/Putten & Rozenburg	Binnenweg 12	3248 AG Melissant	01877-1059
L.J.Stolk wnd			
West Brabant M.Verbraak de Wolf	van Gilselaan 14	4702 GK Roosendaal	01650-33919
West Friesland K.Hagenaars	Spinel 32	1703 GH Heerhugowaard	02207-16612
IJsselstreek A.J.D.Melchers	Molenstraat 48	7581 BP Losser	05423-84695
Zaanstreek J.Rozemeijer	Dorpsstraat 39	1531 HB Wormer	02982-4260
Zeeland G.Spee	Diepeneestraat 4	4454 BJ Borssele	01105-2595
Zuid Limburg J.M.G.Verwers	Citrusstraat 7	6412 WL Heerlen	045-727359
Zwolle A.B.Pullen	Beatrixlaan 10	7711 KG Nieuwleusen	05296-2284

## Afdelingsnieuws

Mocht de door U gezochte afdeling niet zijn vermeld, dan dient U voor nadere informatie contact op te nemen met de betreffende afdelingssecretaris. Namen en adressen zijn vermeld in het oktobernummer.

### Afd. Achterhoek.

- 8 okt.** gastspreker.  
**12 nov.** Dia lezing over Tenerife door H. Fiscaal.  
**10 dec.** speelavond.

### Afd. Arnhem.

- 8 okt.** Grote Ruilavond.  
**12 nov.** Lezing over Mesems door R.van Donkelaar.  
**18 dec.** Een avond vol verrassingen. Plaats: Zaal van de Speeltuinvereniging Tuindorp achter het pand Floralaan 18 te Wageningen. Aanvang 20.00 uur.

### Afd. Brabant-België.

- 30 okt.** Dialezing over Madagascar (deel 2) door F.Hoste.  
**27 nov.** Dialezing over Thailand, een volk met een glimlach door E.van Luyten.  
**18 dec.** Jaaroverzicht met dia's. Plaats: Horteco, de Bavaylei 119 Vilvoorde. Aanvang 20.00 uur.

### Afd. Delfzijl e.o.

- 5 nov.** Keizer houdt een lezing over zijn reis naar Amerika.  
**3 dec.** Vaststellen jaarprogramma. Plaats: Groene Weide, Snelgersmastraat 15, Appingedam. Aanvang 19.30 uur.

### Afd. Dordrecht e.o.

- 8 okt.** Lezing onder voorbehoud.  
**12 nov.** Dia's van de leden.  
**10 dec.** Slotavond met lezing door F.Nolte. Plaats: De Christelijke MTS, Prof.Waterinklaan 45, Dordrecht. Aanvang 19.30 uur.

### Afd. Drenthe.

- 7 okt.** Dialezing over Zuid Afrika door de heer de Jonge.  
**4 nov.** Jaarprogramma en uitslag zaaiwedstrijd.  
**2 dec.** Dia's en een praatje over Curaçao door Lida van Hemel. Plaats: Zaal Muller, de Palz 7, Beilen.

### Afd. Eindhoven.

- 5 okt.** Dialezing over Sempervivum door J.Huyssoon.  
**2 nov.** Dia en/of Fotoavond.  
**7 dec.** Evolutie, deel 2 door J.Jagerszky. Plaats: "De Leeuw", Provincialeweg 102, Veldhoven. Aanvang 20.00 uur

### Afd. Flevozoom.

- 19 okt.** Eigen avond.  
**16 nov.** Wim Alsemgeest met ???  
**21 dec.** Jaarvergadering met traditionele quiz. Plaats: Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang 20.00 uur.

### Afd. Gooi- en Eemland.

- 8 okt.** Lezing Hr. H. de Looze.  
**12 nov.** Lezing Hr. H. Rubingh.  
**10 dec.** Lezing Hr. W. van Alsemgeest over Thelocactussen. Plaats: Grote zaal van de Goede Herderker, Simon Stevinweg 146, ingang Lieve de Keylaan te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

### Afd. Gouda e.o.

- 15 okt.** Praat en ruilavond.  
**19 nov.** Cites en opsporing, mede met betrekking tot cactussen en vetplanten, door J.van Dalen.  
**10 dec.** Eindejaarsavond. Plaats: " 't Brandpunt" Turfmarkt 58.Gouda. Aanvang 20.00 uur.

**Afd. 's Gravenhage e.o.**

- 22 okt.** De opbouw van een cactusverzameling door G.Linssen.
- 26 nov.** Dia's uit eigen verzameling door Johan de Vries.
- 17 dec.** Feestavond met bekendmaking winnaar plant van de maand. Plaats: Grote zaal sporthal "Zuidhaghe", Melis Stokelaan 1201, Den Haag. Aanvang 20.00 uur.

**Afd. Groningen.**

- 15 okt.** Lezing door de hr de Looze.
- 19 nov.** Lezing over de Amerikareis van de heer Keizer en de heer van Veen.
- 17 dec.** Jaarvergadering. Plaats: Zaal van de buurt- en speeltuinvereniging SEL-WERD, Elzenlaan 72 te Groningen. Aanvang 19.30 uur.

**Afd. Den Helder e.o.**

- 10 okt.** Lezing over Zuid Afrika door J.de Jonge.
- 14 nov.** Lezing door D.Abbenes. Plaats: Kantine van de Milieudienst, Soembastraat 83, Den Helder. Aanvang 13.45 uur.

**Afd. Hoeksche Waard.**

- 8 okt.** Serie "van Aloe tot Welwitschia" deel 2, door Jan Magnin.
- 12 nov.** Lezingen "Cactusleven" en "de Turbinicarpus" door de heer Beukelaars.
- 10 dec.** Volgens traditie verzorgd door het **Natuur Educatief Centrum**. Plaats: Natuur Educatief Centrum bij de Rijkshaven in Numansdorp. Aanvang 20.00 uur.

**Afd. Nijmegen.**

- 6 okt.** Zaaïwedstrijd.
- 3 nov.** Lezing door de heer W.Alsengeest.
- 1 dec.** Interne Sprekers. Plaats: Opleidingscentrum 't Vanck, Energieweg 19, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

**Afd. Rotterdam e.o.**

- 26 okt.** Lezing "Cactussen en Vetplanten algemeen" door S.K.Bravenboer.
- 30 nov.** Lezing "Vetplanten Algemeen" door F.Noltee.
- 21 dec.** Bingo. Plaats: bovenzaal van het Wijkgebouw Pier 80, Rösener Manzstraat 80, Rotterdam. Aanvang 20.00 uur.

**Afd. Tilburg.**

- 12 okt.** Lezing Hr. H. de Looze over het zuidwesten van de V.S. deel 1.
- 9 nov.** Thema avond.
- 14 dec.** Jaarvergadering. Plaats: Kasteelhoeve, Hasselstraat 256, Tilburg. Aanvang 20.00 uur.

**Afd. Utrecht e.o.**

- 8 okt.** Lezing over Mesems door Aat de Vries en Kees van de Linden.
- 12 nov.** Lezing over Thelocactussen door Willem Alsemgeest.
- 10 dec.** Lezing over plantenfysiologie. Plaats: Buurthuis Ravelijn, H.Graaflandstraat 2a, Utrecht. Aanvang 20.00 uur.

**Afd. Voorne-Putten en Rozenburg.**

- 12 okt.** "Een bezoek aan de Floriade" door Leen Stolk.
- 9 nov.** "Rondgang dozijn eigen verzameling" door Peter van de Weerd.
- 14 dec.** Dialezing door Johan de Vries. Plaats: Het Trefpunt, Burg.v.d.Blinklaan 5 te Vierpolders. Aanvang 19.30 uur.

**Afd. IJsselstreek**

- 30 okt.** Lezing Hr. W. van Alsemgeest over Thelocactussen.
- 27 nov.** Lezing Hr. Braamhaar.
- 18 dec.** Jaarvergadering. Plaats: Bedrijfskantine van Autodistribution van Rijn, Manegestraat 1, Deventer. Aanvang 20.00 uur.

### Afd. Zeeland.

- 30 okt.** Onderlinge ruilbeurs en terugblik op de Floriade.  
**20 nov.** Dia's van eigen leden en discussie over winterverzorging. Plaats: Thomaskapel aan de Vrijlandstraat, Middelburg. Aanvang 19.30 uur.

### Afd. Zuid-Limburg.

- 6 okt.** Vakantie- dia's en foto's. Praatavond en Loterij.  
**3 nov.** Lezing "Chili en zijn CEPIA-NOA'S door A.Goossens. Plaats: Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang 19.30 uur.

### Afd. Zwolle.

- 22 okt.** De traditionele "Vaassense Avond"  
**26 nov.** Lezing over tuinarchitectuur.  
**17 dec.** Lezing door J.Hovens uit Lottum. Plaats: Centrum voor Tuinbouwonderwijs, Prinses Margrietstraat 2, Zwolle. Aanvang 19.30 uur.

### NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTER-VERENIGINGEN.

#### Aylostera.

- 9 okt.** Rebutia.  
**13 nov.** Parodia's, deel 2.  
**11 dec.** Zaai- en Diawedstrijd. Plaats: Refter van de Stadschool Vredeplein te Aalst. Aanvang 20.00 uur

#### Cactusweelde Noorderkempen.

- 15 okt.** Dialezing "Nevada - Utah" door FLampo.  
**19 nov.** Dialezing "Mengelmoes" door J.van Ursel.  
**17 dec.** Dia's van eigen leden, bespreking activiteiten 1993. Plaats: lokaal "Vogelzang", Miksebaan 25, Brasschaat. Aanvang 20.00 uur.

### Afd. Leuchtenbergia.

- 16 okt.** Over Noto's en Gymno's.  
**18 dec.** Lezing "Mexico 2000" door W.Dams. Plaats: Dienstencentrum, Schoolstraat 44, Schilde. Aanvang 20.00 uur.

### Evenementenkalender

#### 1992

- t/m 11 oktober** FLORIADE  
**21-25 okt** Breda Flora, grote bloemententoonstelling in de Grote Kerk te Breda. Info bij Mevr Weller 076-714210.  
**24 okt.** Themadag "Mexicaanse Succulenten" in het dorps huis te 's Gravenwezel (Schilde - België) onder auspicien van het Samenwerkingsverband Vlaamse en Nederlandse Cactusverenigingen.  
**31 okt.** Najaarsvergadering van Succulenta te Bennekom. Info in het augustusnummer.  
**31 okt.** Boekenmarkt rondom de najaarsvergadering. Info in het oktobernummer.  
**27 nov.** t/m 6 dec VIVOKA 92 show van vissen, vogels en cactussen in de Vleeshal te Middelburg. Inl. bij de afd.secr.

#### 1993

- 18 febr.** Sluitingsdatum wedstrijd Wenskaart van de afd. Brabant België. Info in het augustusnummer.  
**3 april** Voorjaarsvergadering van Succulenta in de Cantharel te Ugchelen. Gevolgd door gezamenlijke maaltijd en lezing Dr Alfred Lau. Nadere mededelingen volgen.  
**15 mei** Goudse Cactusbeurs. Nadere mededelingen volgen.

#### 1994

- 16 juni** 75e verjaardag van de vereniging SUCCULENTA.

## De eerste zaailing

je raakt ontroerd en gefrustreerd omdat zo'n nietig ding je leert dat waarde niet bestaat uit veel nee zeker niet, integendeel 't is vaak iets nietigs in het leven dat ons de meeste vreugd kan geven.

Uit het gedicht EERSTE KWEEK van J. van Haef-ten in 't SUCCELTJE van juni 1992.

## Evenementen

### BOEKENMARKT NAJAARSVERGADERING GEPROLONGEERD

Zonder overdrijving durft ondergetekende te stellen, dat de najaarsvergadering van 1991 een van de meest geanimeerde najaarsvergaderingen was, die hij heeft meegemaakt. Nu kwam dit niet per definitie door de tweedehands boekenmarkt, die toen voor het eerst is georganiseerd, maar juist ook door de uitleg van de Floriade organisatie en de aankondiging van de vernieuwing van ons tijdschrift.

Deze drie extra activiteiten maakten de vergadering een stuk levendiger en dat is ook juist doel van het bestuur. Reden genoeg om ook op de komende najaarsvergadering opnieuw een tweedehands boekenmarkt te organiseren. Sterker nog, de boekenmarkt wordt uitgebreid met de verkoop van nieuwe boeken. De firma "Natuur en Boek", een van de vaste adverteerders, is hiervoor uitgenodigd. Zij zullen zorgen voor een 6 meter brede uitstalling van nieuwe boekwerken over succulente planten.

Ook kan ieder lid van Succulenta eigen tweedehands boeken ter verkoop aanbieden of door ondergetekende laten verkopen.

In verband met de beschikbare ruimte dient U zich vooraf bij mij te melden.

W. Alsemeest, tel. 03484-1083.

### 'Themadag Mexicaanse Succulenten'

Tot onze grote spijt is er bij het ter perse gaan van dit nummer nog geen verdere informatie over deze, op 24 oktober te organiseren, dag. Leden, die deze bijeenkomst willen bezoeken, kunnen een briefkaartje sturen naar het secretariaat. Het programma en mogelijk verdere gegevens zullen dan zo spoedig mogelijk worden toegezonden.



## VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor nr. 6 van 1992 moeten vóór 5 november bij mevr. **J. Smit-Reesink, P.W.A.laan 104, 6721 AE Bennekom** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie van **max. 6 regels** zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

**Te koop:** (ook ruilen), wegens plaatsgebrek, de volgende grote, 1 m - 1,5 m, planten: *Zamia Bradleyi* (bloeit permanent), *Dracena draco* (uit zaad, *Bursera fagarioides* (importplant Mexico), *Pachypodium lealii saundersii* (bloeibaar met witte bloemen, twee stuks, zaailingen (Engeland), *Nolina recurvata* (een bloeibare importplant en een uit zaad gekweekte plant). C. v.d. Wouw, Maricollenweg 63, 5971 AT Grubbenvorst. Tel. 077-662350.

**Gevraagd:** Om mijn verzameling van Succulenta's te completeren mis ik alleen nog Succulenta nr. 12 van 1963. Wie kan mij daar, uiteraard tegen vergoeding, aan helpen? W.M. de Boer, Ruimtevaartlaan 39, 9602 ZB Hoogezeand. Tel. 05980-23841.

**Te koop aangeboden:** Succulenta Jaargangen 1977 t/m 1990, in één koop f 100,-. D. Visser. Tel. 03435-71943.

**Te koop aangeboden:** 1). Broeikas lang 5,80 m, breed 1.80 m. Uitvoering aluminium profiel, compleet met twee tabletten. Model zadeldak met schuifdeur voor plaatsing tegen een muur of garage. Met 1 tablet van 90 cm breed en 1 tablet van 40 cm breed. Gevelkachel voor de verwarming is eveneens inbegrepen. 2). De nog resterende verzameling planten. Telefonische info 085-450839. B.M.J. van Os, Josef Israellaan 40, 6813 JE Arnhem.

**Te koop:** wegens ruimtegebrek, ged. cactusverzameling. Das Kakteenlexikon (Backeberg) f 50,-. Succ. jaarg. 1974 nr. 4 ontbreekt, 1977, 1978, 1979 nr. 1 t/m 4, 1981 nr. 1. Per jaarg. f 7,50, losse nrs. f 0,60. E.H. Strating, Vaartweg 26, 8311 AA Espel. Tel. 05278-1495.

*gii*, *Echinocactus horizontalonius*, *Astrophytum capricorne* en *Encephalocarpus strobiliformis*.

Nr. 4 supplement. Dit gaat in op de inspanningen die worden verricht om de succulente planten in de natuur te laten voortbestaan. Een overzicht wordt gegeven van wat in de verschillende landen wordt ondernomen. CITES wordt uitgelegd. Een Engelse en Italiaanse versie van de IOS Code of Conduct.

### **Cactaceas y suculentas Mexicanas 36 (1991)**

Nr. 1. Galvan en Gonzalez berichten over de agaven in de staat Durango. Ullrich zet uiteen dat *Furcraea* niet de oudste naam is voor dat geslacht, maar *Funtium*. Hij stelt evenwel voor *Furcraea* op te nemen in de lijst van nomina conservanda. Een in memoriam Dudley Gold. Flores en Reyes geven karakteristieken van de commerciële teelt van *Yucca schidigera*. Gonzalez geeft de typificatie van *Manfreda guerrerensis*. Flores et al. beschouwen de commerciële kanten van *Escontria chiotilla*.

Nr. 2. Moran en Uhl geven de nieuwbeschrijving van *Villadia patula*. Ullrich bespreekt het *furcraea-longaevacomplex*. Meyran verhaalt de levensloop van Dudley Gold. Meyran gaat in op de succulente vegetatie in ravijnen in het noordoosten van Querétaro. Chazaro en Viveros beschrijven de kenmerken van *Sedum nussbaumerianum*.

Nr. 3. Moran beschrijft *Echeveria olivacea*, een nieuwe soort uit Oaxaca. Ullrich vervolgt zijn artikel over het *furcraea-longaevacomplex*. Meyran geeft de nieuwbeschrijving van *Mammillaria tepexicensis* uit het Mixteca-gebied in Oaxaca. Het veldnummer van deze soort is FO 177. Trinidad bestudeerde welke succulenten op het menu van enkele diersoorten staan, die leven in Tula, Tamaulipas. Lomeli geeft de verspreiding van *Disocactus ramulosus* in Mexico.

Nr. 4. Sanchez bericht over een antagonistische relatie tussen een gras en een cactus. Barrios en Fernandez beschrijven de *Pyrolaceae* gevonden in Querétaro. Ullrich besluit zijn artikel over het complex *Furcraea longaeva*. Salcedo en Arreola gaan in op de massacultuur van *Stenocereus quere-taroensis*. Meyran geeft de nieuwbeschrijving van *Sedum oculense*.

### **Hoya-nieuwsbrief 8**

*Op de voorplaat een afbeelding van Caralluma flava.*

R. van Donkelaar en Jannink berichten over hun bezoek aan Java en het onderzoeken aldaar van de inheemse hoyas en dischidia's. Het grootste deel van deze nieuwsbrief wordt gevuld met een

uitermate interessant artikel van Jonkers over de *Asclepiadaceae* in Oman; van de 26 soorten en variëteiten zijn er 17 succulent. Tot slot volgt een kort artikel over *Hoya globulosa*.

# EPITHELANTHA'S

Jan Jaap de Morree

**Epithelantha's vormen samen maar een klein geslacht en zijn alle stuk voor stuk ook maar kleine planten. Dus verzamelaars die uit zijn op het bezit van complete geslachten en hen die ruimtegebrek hebben: hier is weer een specialisme van geringe omvang.**

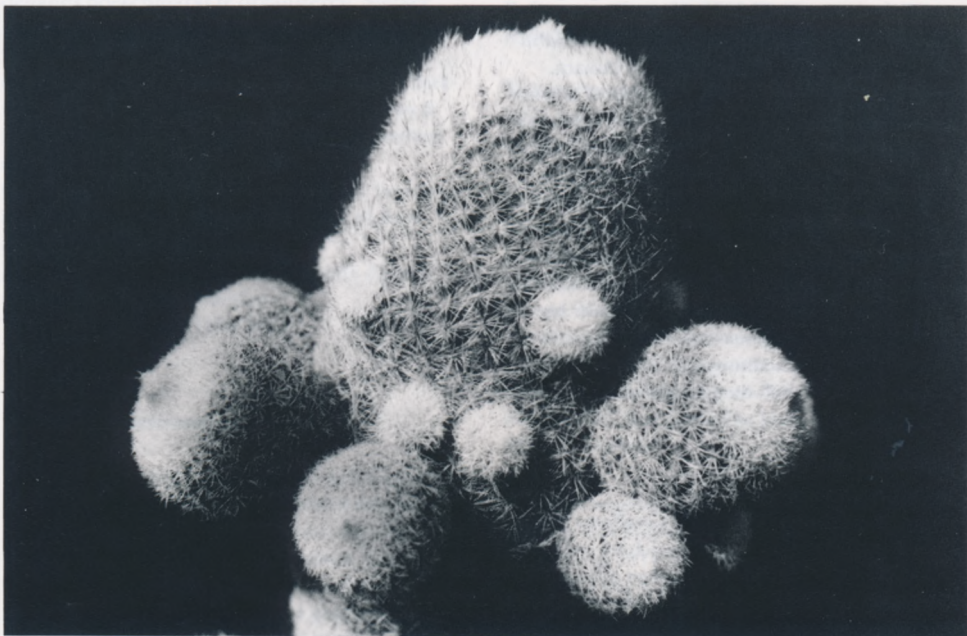
Na de vondst van *Epithelantha micromeris* door Engelmann, beschrijft Backeberg nog twee soorten met de nodige variëteiten. Dit zijn *E. pachyrhiza* en *E. polycephala*. Backeberg beschrijft de variëteiten *densispina*, *greggii*, *rufispina* en *unguispina* onder *E. micromeris*. *E. pachyrhiza* heeft een variëteit *elongata*.

In zaadlijsten worden nogal wat soorten aangeboden, maar dat is weer terwille van de commercie. In de IOS en CITES-lijsten komt een plant voor met de naam *E. bokei* die nog niet officieel erkend is, maar wel in verzamelingen circuleert.

## Vertederend

In de natuur zijn het meestal dichtbedoornde witte solitaire plantjes, die door de lokale bevolking worden aangeduid als geitekeutels of hertekeutels. De bedoorning

*Epithelantha polycephala*



Epithelantha  
micromeris

Foto's van de schrijver



is kort en bedekt het hele plantelichaam. De bloemen zijn niet schokkend, maar toch hebben de kleine witte, roze of crèmekleurige bloempjes iets vertederends. De illustraties geven een indruk van de vorm van planten uit dit geslacht.

De foto hierboven is van *E. micromeris* met een bruinige bedoorning en crèmekleurige bloempjes. Op de foto is te zien dat tussen de bedoorning in de top wollig pluis aanwezig is. Bij oudere planten zijn de doorns in de topregio aanzienlijk langer en zamelt zich veel wol op ter bescherming van de bloemknoppen. Door gieten of door blazen verdwijnt die wol echter of wordt minder

mooi. Grotere planten gaan in cultuur aan de basis spruiten, maar in de natuur komen ze meestal solitair voor.

De foto hieronder toont *E. micromeris* var. *unguispina* (met naaldvormige doorns).

Deze vorm heeft stevige, enigszins gebogen middendoorns met een zwarte top, die van de plant afstaan. Tussen de witte schedelwol verschijnen roze bloempjes. De oudere planten spruiten aanzienlijk aan de basis. De foto op de vorige bladzijde toont *E. polyccephala*, een geënt exemplaar uit de verzameling van de heer Rubingh. *Polycephala* betekent veelkoppig en de plant vormt grotere groepen met smalle leden. In tegenstel-

Epithelantha  
micromeris  
unguispina



ling tot de voornoemde planten staan de grauwe doorntjes meer van het plantelich-  
aam af.

### Wonderlijk

*E. pachyrhiza* kan ik u niet op een zinvolle foto tonen omdat ik daarvan slechts kleine zaailingen bezit van de aanbieding van het clichéfonds 1991. Ooit heb ik deze wonderlijke plantjes gezien in de collectie van de broeders De Herdt. De planten hebben een dikke wortel (pachy-rhiza), waaraan een uiterst dun stengelkje ontspringt (doorsnee 2 mm). Na een tweetal centimeters ver-

dikt de stengel zich tot een wit bolletje. De groeiwijze lijkt daarmee op *Turbincarpus subterraneus* var. *zaragosae*.

Zaaien van epithelantha's levert geen onoverkomelijke problemen op. De plantjes groeien weliswaar langzaam, maar gestaag. Ze behoeven niet te worden geënt als ze in een mineraalrijk grondmengsel worden gekweekt en niet te nat worden gehouden.

## NOPALEA INAPERTA

Jan Essers

In Midden-Amerika komt een groep schijfpuntia's voor met merkwaardig gevormde bloemen: *Nopalea*. Het blijkt dat deze grote planten ook in onze kassen in bloei zijn te krijgen.



*Nopalea inaperta*  
Foto van de schrijver

Ik bezit deze opuntia (want daar hoort hij volgens de moderne indeling bij) sinds enige jaren. Hij staat in mijn kas al enige jaren in de volle grond, waarin wat löss zit verwerkt. Hij groeit voorspoedig en heeft een centrale stam waaraan lange, lancetvormige leden verschijnen. De kleur is lichtgroen. De areolen zijn weinig bedoornd en hebben eerst weinig, maar later meer glochiden.

De plant laat 's winters nogal wat leden vallen en staat er dan met zijn hoogte van 1,70 m wat troosteloos bij. In de kas is het 's winters ongeveer 4-6 °C, wat de plant kennelijk goed verdraagt. Afgelopen jaar werden er in ieder geval twee bloemen geproduceerd. Toen wist ik nog niet veel van nopalea's af en dook dus in de boeken. De bloem opende zich namelijk niet en leek op een drietrapsraket: eenderde vruchtbeginsel,

eenderde gesloten bloembladeren en eenderde meeldraden en stamper. De lengte is ongeveer 4,5 cm. Wat mijn nieuwsgierigheid wekte, was het gesloten blijven van de bloemen.

Backeberg noemt alleen „aufgerichtete und zusammenschliessende Hüllblätter” en zwijgt er verder over. Haage vermeldt bij het geslacht: „Hüllblätter zusammenschliessend”. Doch bij de *Nopalea inaperta* vermeldt hij expliciet „Ongeopend bloeiende Nopalea”. Kennelijk is de gesloten bloeiwijze normaal bij deze planten. *Nopalea*, waarvan tien soorten zijn beschreven komt voor in Midden-Amerika, van Mexico tot Panama.

#### Literatuur

Backeberg, C. - Das Kakteenlexikon, 302-303  
Haage, W. - Kakteen von A bis Z, 505-507

## DE STRIJD OM HET WATER

Aat van Uijen

**Woestijnen zijn gebieden die per definitie aan slechts weinig levensvormen een bestaan kunnen bieden. In streken waar echter nog wel een beetje water kan doordringen, hoe minimaal ook, komt de woestijn tot leven en vertoont juist daar de meest bonte verschijningsvormen.**

Tot de opvallendste vertegenwoordigers van de flora van halfwoestijnen - want dat zijn succulentengebieden eigenlijk - behoren de cactussen. Om zich in die gebieden te kunnen handhaven hebben ze in de loop van hun relatief nog kortdurende evolutie een aantal bijzondere eigenschappen ontwikkeld waaraan zijn tevens hun bizarre uiterlijk en woeste schoonheid ontleen. Uit stripverhalen kent men het beeld van de door de woestijn dwalende cowboy die om zijn dorst te lessen het topje van een grote kogelcactus afhakt waarna hij zich laaft aan het in de plant aanwezige water.

Inderdaad kunnen cactussen grote hoeveelheden water opslaan om lange periodes van droogte te overbruggen. Het water wordt opgeslagen in een speciaal weefsel dat uit grote dunwandige cellen bestaat. Dit weefsel geeft het binnenste van de cactus een sponsachtig uiterlijk.

In het groeiseizoen kan een cactus voor 90% uit water bestaan. De vloeistof die zich in de cellen bevindt is echter bitter en slijmerig door het hoge gehalte aan opgeloste stoffen en daardoor vrijwel ondrinkbaar.

### **Verdamping**

Het grootste gevaar dat planten in de woestijn te duchten hebben, is verlies van het met veel moeite opgenomen water. Om verdamping via de opperhuid tegen te gaan, vormt de plant daar een dikke beschermende laag overheen en daar bovenop nog een waslaag. De effectiviteit hiervan kan makkelijk worden aangetoond met een experiment met een opuntia, de bekende schijfcactus. Als de beschermende laag van een afgesneden opuntiaschijf wordt verwijderd, is deze daarna binnen een dag verschrompeld, terwijl een losse schijf die verder intact wordt gelaten, nog enkele maanden in leven blijft. De waslaag houdt de verdamping dus voor het grootste deel tegen. De enige manier waarop nog waterdamp aan de plant kan ontsnappen, is via de huidmondjes.

Cactussen hebben het aantal huidmondjes dan ook flink teruggebracht, tot ongeveer 15-18 per vierkante millimeter, terwijl we bij normale planten gemiddeld zo'n 200 huidmondjes op dit oppervlakje vinden. Zoals bij gewone planten aan de onderzijde van het blad meer huidmondjes aanwezig zijn dan aan de bovenzijde, kan ook bij cactussen de verdeling van de huidmondjes een rol spelen. De saguaro (*Carnegiea gigantea*) uit Arizona heeft minder huidmondjes aan de zuidzijde - die meer zon

vangt - dan aan de noordzijde. Omdat huidmondjes nodig zijn voor de opname van koolzuur en zuurstof, kan de plant het zich evenwel niet permitteren het helemaal zonder te stellen.

Een verdere maatregel om verdamping van water dan nog te beperken is het zo klein mogelijk houden van het oppervlak van de opperhuid. De takken van kandelabercactussen hebben een cilindervorm en veel van de kleinere soorten zijn kogelrond, aangezien een bol de meest gunstige verhouding van volume tot oppervlakte heeft. Een bolcactus met een gewicht van 120 kilo heeft een oppervlak van slechts 1 m<sup>2</sup>.

Daar verdamping vooral via de bladeren plaatsvindt, hebben de meeste cactussen in de loop van de evolutie hun bladeren 'aan de wilgen gehangen'. Bij die soorten die nog wel bladeren dragen, zijn deze beperkt in grootte en aantal. Bovendien worden ze ook als wateropslagplaats gebruikt. Het chlorophyl dat voor de fotosynthese van de plant zorg draagt, bevindt zich bij gebrek aan bladeren bij cactussen in de buitenste huidlaag van de stam.

### **Hitte**

Een tweede bedreiging waar de cactus aan bloot staat, is oververhitting. De meeste planten - ook de tropische - overleven temperaturen boven 55°C niet. Cactussen zijn echter meer hittebestendig. In het binnenste van een cactus kan de temperatuur op het heetst van de dag flink oplopen. In schijven van opuntia's is een temperatuur van 50 °C gemeten, bij een luchttemperatuur van 43 °C. Veel planten kunnen hun temperatuur reguleren door middel van verdamping, een soort zweten als het ware. Cactussen kunnen zich deze verspilling van water natuurlijk niet veroorloven en moeten dan ook naar andere middelen grijpen. Dat kan bijvoorbeeld de vorm aannemen van een kurklaag aan de voet van de plant



Wol, zoals bij deze *Encephalocarpus strobiliformis*, is een goede bescherming tegen licht en uitdroging

Foto S. Kooij

Deze *Melocactus ernestii* is met zijn doorns goed beschermd tegen veel natuurlijke belagers.  
Foto J. Hovens



als isolatie tegen de gloeiend hete bodem. Ook haren en doorns dienen als isolatie en kunnen - doordat ze licht van kleur zijn - een deel van het zonlicht reflecteren. Sommige opuntia's groeien zodanig, dat de schijven met hun smalle zijanten op het zuiden gericht staan, zodat nooit het volle oppervlak van de schijven door de zon wordt beschenen. De verkleining van het (zonbeschenen) oppervlak is dus eveneens van nut om oververhitting zoveel mogelijk tegen te gaan.

Daarnaast zijn cactussen in het bezit van ribben, die ongeveer op dezelfde manier

werken als de koelribben van een carburateur. Het mooiste voorbeeld hiervan vertoont echinofossulocactus, een bolcactus die tot 100 ribben kan hebben bij een doorsnee van zo'n 15 cm. Dit lijkt op het eerste gezicht een tegenstrijdige situatie, want deze ribben vergroten immers het verdampend oppervlak, terwijl dit door de bolvorm juist zo klein mogelijk werd gehouden. Maar tussen die ribben en de vaak aanwezige beharing en bedoorning van de cactus kan echter een stagnerende luchtlaag ontstaan waarin geen luchtstroming langs de opperhuid plaatsvindt. Het



De 'papierdoorns' en de vorm van de tuberkels van *Leuchtenbergia principis* geven de plant een grasachtig uiterlijk

Foto T. Neutelings

uiteindelijke effect is dat de verdamping toch weer wordt beperkt en een aan de plaatselijke omstandigheden aangepast evenwicht tussen koeling en verdamping ontstaat.

### **Doorns**

Het opvallendste kenmerk van cactussen wordt gevormd door de doorns. Deze hebben meerdere functies, waarvan de meest voor de hand liggende de bescherming tegen vraat door dieren is. Doorns die in extreme gevallen wel tot 15 cm lang kunnen worden, schrikken de meeste planteneters wel af, en ook zeer fijne doorns voorzien van microscopische weerhaken maken cactussen een onverteerbare hap. Maar doorns en haren kunnen voor de plant ook een middel zijn om zich in de omgeving onzichtbaar te maken, door middel van camouflage. Dit kan worden bereikt door doorns die het uiterlijk hebben van dor gras. De afweerfunctie is dan verloren gegaan, maar de plant is in een prairie moeilijker te vinden.

Niet alleen dienen haren en doorns als isolatie en voorkomen vochtverlies, ook kunnen sommige cactussen water opnemen via de doorns. Dit is vooral van belang in die gebieden waar vrijwel geen regen valt, maar waar wel vaak een hoge luchtvochtigheid heerst. Bijvoorbeeld de kustwoestijn van Perú en Chili, die qua regenval tot de droogste gebieden ter wereld behoort, maar die wel een groot deel van het jaar wordt bedekt door nevels die uit zee op komen trekken. De waterdamp die op de doorns condenseert wordt opgezogen en toegevoegd aan de watervoorraad van de plant. Bij sommige soorten zijn de doorns omlaag gericht. Als er dan water op de doorns condenseert, vloeit dit af naar de doornpunt waar zich druppels vormen. Uiteindelijk vallen deze druppels op de grond, waarna het water kan worden opge-

nomen door het wortelstelsel, dat zich vlak onder het aardoppervlak bevindt.

### **CAM-stofwisseling**

Door de huidmondjes neemt de plant koolzuur op, maar verliest hiermee ook water. Dit brengt ons op een belangrijke aanpassing van cactussen aan de droogte die zich normaal aan het oog onttrekt. Slechts met behulp van de biochemie kan deze manier van de cactus om zich tegen de droogte te beschermen, worden aangetoond. Door een aanpassing van de stofwisseling van de plant is deze in staat om zijn huidmondjes 's nachts te openen in plaats van overdag, zoals normale planten dat doen. Dit heeft als voordeel dat er minder waterdamp verloren gaat, omdat het dan minder warm is. 's Nachts vindt - bij gebrek aan licht - echter geen fotosynthese plaats, zodat de plant het door de huidmondjes opgenomen koolzuur niet voor de stofwisseling kan gebruiken. Het wordt dan tijdelijk opgeslagen in zuren zoals appelzuur en citroenzuur. Pas als het weer licht is, wordt het koolzuur vrijgemaakt uit die zuren en kan dan voor de fotosynthese worden gebruikt (CAM-stofwisseling). Reeds de oude Romeinen hadden opgemerkt dat, als je een plant die er een dergelijke stofwisseling op na houdt opeet, hij 's morgens duidelijk zuurder smaakt dan 's avonds.

Deze aanpassing van het plantemetabolisme werkt het beste als er grote verschillen tussen de dag- en de nachttemperatuur bestaan. Juist in de woestijn is dit het geval. Overdag lopen de temperaturen hoog op, maar 's nachts kunnen deze, door de sterke uitstraling bij wolkenloze hemel, onder het vriespunt dalen.

### **Bergen en oerwouden**

Cactussen beschikken dus over tal van eigenschappen die ze bijzonder geschikt maken voor het leven in woestijnachtige

gebieden. Maar hun unieke eigenschappen hebben de cactussen bovendien in staat gesteld om zich aan te passen aan het leven in andere gebieden met extreme leefomstandigheden. In feite komen de meeste cactussoorten voor in streken die je bepaald geen woestijn kunt noemen. Gemeenschappelijk kenmerk van deze gebieden is, dat zij lange droge periodes kennen. Deze worden met meer of mindere regelmaat afgewisseld met korte periodes waarin water, in wat voor vorm dan ook, beschikbaar is. Voorbeelden van dergelijke streken vinden we in sommige delen van

het Andesgebergte. Tot op een hoogte van 4300 meter kunnen hier cactussen voorkomen.

De beschermende opperhuid, doorns en haren stellen deze planten in staat het hoofd te bieden aan de intense U.V.-straling op deze hoogten en aan de extreme temperatuurschommelingen die hier optreden. Kan de temperatuur overdag tot boven 30 °C stijgen, 's nachts treden temperaturen aan de grond op die tot -10 °C kunnen dalen.

In het natte seizoen kunnen deze planten zelfs gedeeltelijk voor langere tijd onder-



*Copiapoa cinerea albispina* heeft een waslaag die bescherming tegen uitdroging biedt

Foto F. Vandenbroeck

gesneeuwd raken. Dat ze hierbij niet bevriezen, komt onder andere doordat de in het celvocht opgeloste stoffen dit dikker maken, wat een vriespuntverlaging tot gevolg heeft. Verder is het al eerder vermelde feit dat de temperatuur in de plant een stuk hoger is dan die van de omgeving hier juist in het voordeel.

Dat dezelfde aanpassingen die cactussen geschikt maken voor het leven in het hooggebergte, deze planten ook succesvol hebben gemaakt in het koloniseren van het oerwoud lijkt op het eerste gezicht tegenstrijdig.

Maar de bekende kerstcactus (*Schlumbergera truncata*), afkomstig uit de Braziliaanse regenwouden, kan zich juist hier handhaven door zijn vermogen zuinig met water om te gaan. De kerstcactus is namelijk een

epifytisch plant, wat wil zeggen dat hij op bomen groeit waarop hij zich met zijn wortels vasthecht. Het is echter geen parasiet, de plant gebruikt de boom alleen als hechtplaats. Epifyten zijn voor hun watervoorziening afhankelijk van het regenwater dat snel van de stam van de boom afstroomt en kunnen alleen maar tijdens de meestal wel hevige, maar kort durende regenbuien water opnemen. De rest van de tijd - en dat kan lang zijn in het droge seizoen - staan ze dus 'op een droogje'. Ze verkeren dan in vergelijkbare omstandigheden als hun familieleden die in woestijnen groeien. Ze zijn echter meer beschermt tegen zonnestraling en veel soorten hebben dan ook hun beharing en bedoorning verloren. Zo vormen cactussen een mooi voorbeeld van specialisatie die leidt tot veelzijdigheid.

De Pampa Yalguraz in Argentinië, een koud gebied waar toch nog cactussen voorkomen, zoals *Pterocactus reticulatus*

Foto J. Lambert



# MAAK EENS EEN KERST(CACTUS)KAART

Bert en Myriam Jonkers



Tegen het eind van het jaar zorgt de kerst-cactus voor welkome kleur op de venster-bank, in een tijd die doorgaans wordt gekenmerkt door somber weer. Speciaal voor Succulenta ontwierpen we een borduurpatroon in kruissteekjes, waarmee u of een handige huisgenoot tijdens die donkere dagen zelf een kerstkaart kunt maken, nu eens niet met de gebruikelijke ballen en hulst, maar met een motief uit onze hobby. Het vervaardigen van deze persoonlijke kaart vergt beslist niet veel tijd.

## Benodigheden

- lapje kaaslinnen van 14,5 x 9,5 cm, met 11 weefseldraden/cm
- DMC-garen (voor kleurnummers zie patroontekening)
- passepartoutkaart met ovale opening van 11,3 x 7,5 cm (in verschillende kleuren en maten te koop in handwerkzaken)

- plakstift
- een witte kaart van 14,5 x 10 cm (bij gebruik van een gekleurde passepartout-kaart)

## Werkwijze

- Maak de kruis- en stiksteken met twee draadjes splijtgaren over twee weefseldraden.
- Borduur vanuit het midden (dit is aangegeven met pijltjes). Lijm het borduurwerk achter het venster.
- Plak de witte kaart achter het werkje (alleen bij een gekleurde passepartout-kaart); lijm op de kaart!
- Nu afdekflap plakken.

Indien u moeite hebt met het lezen van het patroon, kan gemakkelijk een vergroting worden gemaakt met een fotokopieer-apparaat. Bij gebruik van fijner kaaslinnen

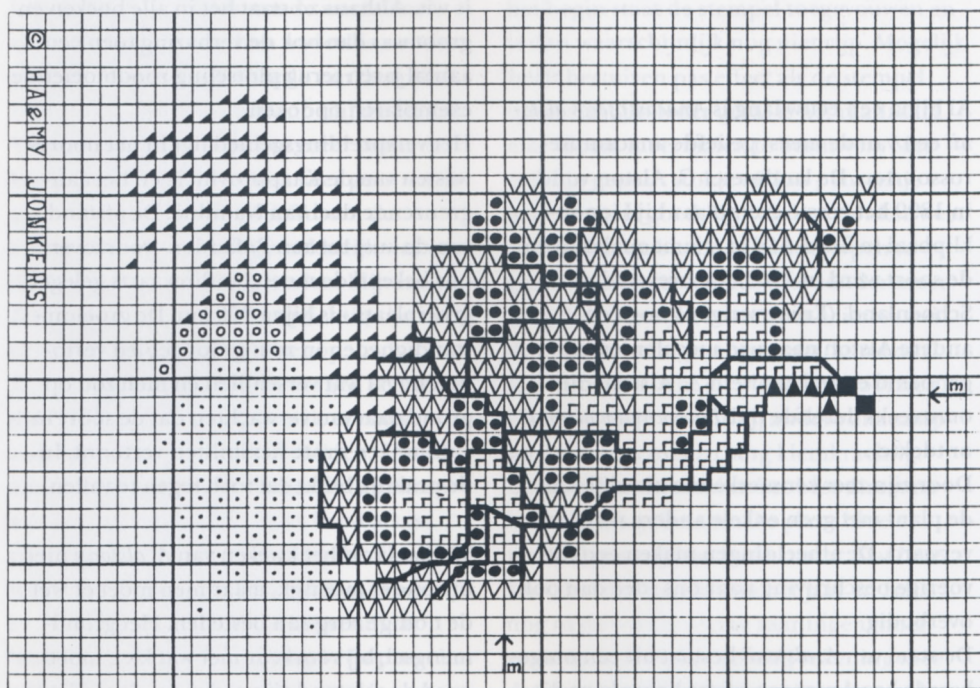
dan hierboven aangegeven, wordt een kleiner motief verkregen. Houd er rekening mee dat dan een kaart met kleiner passepartout nodig is.

De kleuren kunnen uiteraard naar believen worden gekozen. Meer rode kleuren levert een andere hybride, met gele garens kan de cultivar 'Gold Charm' worden 'gekweekt' (voor ideeën zie bijvoorbeeld Succulenta 66: 76-77, 1987).

Veel genoegen bij het borduren!

Borduurpatroon voor de kerstkaart, op de vorige bladzijde het resultaat

Illustraties van de schrijvers



- |    |          |   |         |
|----|----------|---|---------|
| —■ | DMC 718  | ▲ | DMC 307 |
| ▣  | DMC 3607 | ◻ | DMC 320 |
| ◉  | DMC 3609 | ◊ | DMC 319 |
| ◻  | DMC 819  | ◻ | DMC 502 |

# ANACAMPSEROS ALSTONII

Cor Bakelaar en Frans Noltee

**Tot de vele plantefamilies die succulente vertegenwoordigers kennen, horen de Portulacaceae. Anacampseros is waarschijnlijk het bekendste geslacht uit die groep.**

Al bijna een eeuw lang is *Anacampseros alstonii* een van de meest geliefde anacampserossoorten. De landmeter G. Alston vond in 1899 het eerste exemplaar bij Hondekliipbaai in Zuid-Afrika (Namaqualand) en de soort werd in 1903 beschreven door Schoenland. (Er is overigens nog een andere Alston naar wie succulenten zijn genoemd en wel kapitein A. Alston, die omstreeks dezelfde tijd *Trichocaulon alstonii* ontdekte).

Door zijn zeer kenmerkende uiterlijk kan de plant met geen enkele andere worden verward. De afbeeldingen maken een uitvoerige beschrijving naar ons idee dan ook overbodig.

De stam van *A. alstonii* bestaat uit een omgekeerde kegel met een platte bovenkant die bij zeer oude exemplaren een doorsnee van 8-10 cm kan bereiken. Hieraan ontspruiten takjes die in de natuur 2-5 mm lang worden. In cultuur zijn ze aanmerkelijk langer (2-3 cm). Deze takjes zijn zo'n 2 mm dik en

omvertakt. Heel oude planten hebben er wel 300 tot 500. De bladeren zijn tot zeer kleine schubben gereduceerd, die in vijf rechte rijen staan en door papierachtige steunblaadjes (stipulae) tegen uitdroging worden beschermd. Onder droge omstandigheden trekt de plant in de natuur zich in de grond terug, zodat alleen nog de toppen van de takjes te zien zijn (zie afbeelding).

De alleenstaande bloemen zijn naar verhouding zeer groot. Ze hebben een doorsnee van ongeveer 3 cm en zijn daarmee de grootste uit het geslacht. Het grote aantal meeldraden - 60 tot 80 - is voor anacampseros eveneens een record. De bloemkleur is wit. Althans zo staat het in alle boeken en groot was dan ook de verbazing toen een aantal jaren terug plotseling roodbloeiende exemplaren opdoken.

Het verspreidingsgebied ligt in het noordwesten van de Kaapprovincie en het aangrenzende deel van Namibië. De afstand van de kust tot aan Pofadder - voorzover ons bekend de meest landinwaarts gelegen groeiplaats - is bijna 300 km. De groeiomstandigheden in zo'n groot gebied vertonen nogal wat verschillen en men zou op grond daarvan verwachten dat de soort in cultuur een grote flexibiliteit vertoont. In de praktijk blijkt dat toch tegen te vallen.

Weliswaar is het kweken van *A. alstonii* niet bijzonder moeilijk, maar men moet er wel de nodige zorg aan besteden. Het grondmengsel, bij voorkeur met wat klei, moet goed doorlatend zijn zodat de plant niet te lang nat staat. De plant groeit erg langzaam, dus aan voedsel is er niet gauw gebrek. Verpotten hoeft dan ook alleen als de grond 'verzuurt' of anderszins niet meer zo fris is. Door de grond met grind af te



Anacampseros alstonii in de omgeving van Pofadder

Foto F. Noltee

dekken voorkomt men verkorsten van de bovenlaag en hoeft men ook wat minder vaak te gieten. Door op de schotel water te geven, blijft de bovenlaag bijna droog en is het gevaar voor rotten van de wortelknol aanmerkelijk kleiner. Een nadeel is wel dat afdekken met grind controle van de vochtigheid van de grond veel moeilijker maakt. Veelal is er onder in de pot meer vocht dan het lijkt. Daarom liever een keer geen water geven dan één keer te veel. Tussen de steeltjes verzamelt zich gemakkelijk wat verdord materiaal dat lang nat kan blijven. Daarom moet men erg voorzichtig zijn met nevelen of water geven bovenop.

Zou er ondanks alle goede zorgen een rotte plek in de knol komen, dan zit er niets anders op dan die er uit te snijden. Het is aan te bevelen de snijwonden af te dekken met houtskoolpoeder of met Lac-balsam, een soort 'zalf' die veel wordt gebruikt om wonden bij bomen te behandelen. Is men er vroeg genoeg bij, dan is het resultaat 'meer' planten of liever gezegd één plant in meer stukken. Het is echter niet zo'n erg fijnzinnige methode van vermeerderen.

Zaaien is veel leuker. De plant is niet cleistogaam, zoals vele andere soorten anacampseros. Zaad winnen van één plant gaat

wel, maar lukt zeker niet altijd. De moeilijkheid is waarschijnlijk dat de soort maar zeer matig stuifmeel voortbrengt en de stempel slechts erg kort ontvankelijk is. In het begin staat de stempel toegevouwen en is dan waarschijnlijk nog niet rijp. Mogelijk heeft bestuiven pas effect als de stempel open staat. In ieder geval is het raadzaam elke bloem meermalen te bestuiven. Met een fijn gepunt stokje of dun penseeltje gaat dat heel goed. Bij koud en donker weer verbloeien de bloemen zonder open te gaan en is bestuiven dus niet zonder meer mogelijk. Het lijkt zeker de moeite waard de plant in zo'n geval met een 'kunstzon' van wat extra licht en warmte te voorzien. Het zaad blijft net als bij andere anacampserossoorten niet zo lang kiemkrachtig. Daarom kan het zaaien het best direct na het oogsten gebeuren. De plant bloeit meestal pas vrij laat in de zomer. Dat betekent dus dat men laat in het jaar en zelfs nog in de winter kleine zaailingen moet verzorgen. Houd er daarbij rekening mee dat verspenen pas in het volgende voorjaar kan gebeuren.

Extra (bodem)warmte en licht kunnen helpen de uiterst tere zaailingen de winter door te krijgen. Het gevaar van uitdrogen is op die manier echter groot, zodat u heel



Anacamperos alstonii

Foto C. Bakelaar

voorzichtig wat water moet blijven geven. Al te felle zonnestraling in het voorjaar is voor deze plantjes niet aan te raden. Als ze eenmaal volwassen zijn, kunnen ze veel meer verdragen. Toch moet men niet proberen Afrikaanse omstandigheden na te bootsen. Een standplaats 'vlak onder het glas' kan, maar dan liever wel wat schermen.

Bloeien kunnen zaailingen al binnen een jaar, zij het dan met niet meer dan één

bloem. Al met al vormt het zaaien een uitdaging die de moeite waard is.

Tot slot kan nog worden opgemerkt dat op verzoek van een van ons proeven zijn genomen met vermeerdering door middel van weefselkweek. Het zou immers prettig zijn deze interessante soort in wat grotere aantallen in onze verzamelingen te zien. Helaas geven de proeven nog geen aanleiding tot de gedachte dat dit spoedig het geval zal zijn.

## TRICHOCEREUS PURPUREOPILOSUS

H.G. Krijnen

**Een minder bekende soort van het geslacht *Trichocereus* wordt hier voorgesteld.**

Deze plant kreeg ik enige jaren geleden als stek van de heer Rubingh. Deze *trichocereus* zou niet groot worden en spoedig gaan bloeien. De volgende zomer ontwikkelde zich een knop nabij de top van het zuiltje. Groot was mijn verbazing toen daar op zekere dag deze wonderschone bloem te voorschijn kwam. De bloemsteel en de dekbladen van de bloem zijn purperrood

behaard, daaraan heeft de plant zijn naam te danken. De bloem heeft een doorsnee van ongeveer 15 cm en blijft bij koel weer ongeveer twee dagen mooi. Bij erg warm weer is de bloei na één dag al voorbij. Mijn plant voldoet nagenoeg aan de beschrijving. De doorns zijn heel kort, mijn plant heeft 13 ribben en een lengte van slechts 18 cm; een spruit aan de voet heeft twaalf ribben.

Latere auteurs als H. Friedrich en G.D. Rowley delen *Trichocereus* en daarmee deze plant in bij het geslacht *Echinopsis*. De plant zou veel meer in de verzamelingen moeten voorkomen, er zijn geen bijzondere eisen aan de verzorging. Ik zet hem wel wat hoog in de kas, zodat hij veel licht en zon krijgt. De bloem gaat tegen de avond open en geurt heerlijk. Zo'n plant zet ik dan enkele dagen in de huiskamer. Ook mijn huisgenoten genieten dan van de geur en de prachtige bloem.

*Trichocereus purpureopilosus*

De beschrijving van deze plant volgens W. Weingart luidt:

Lage groepen vormend, van onderen spruitend, half liggend en rechtop groeiend tot ongeveer 32 cm hoog; plantelichaam glanzend donkergroen, stam 6,5 cm doorsnede, ongeveer 12 lage ribben; stugge hoornkleurige doorns, randdoorns talrijk, tot 0,7 cm lang, 4 middendoorns 0,3-0,7 cm lang; bloem ongeveer 21 cm lang, wit met roze gloed, buitenste bloembladen purperrood, nachtbloeier.

Groeiplaats: Argentinië, Sierra de Cordoba.

#### Literatuur

- Backeberg, C. - Das Kakteenlexikon (1966)  
Cullmann, W., E. Götz E. & G. Gröner - Kakteen - Kultur, Vermehrung und Pflege. Lexikon der Gattungen und Arten (1984)  
Haage, W. - Kakteen von A bis Z (1982)  
Korevaar, L.C. e.a. - Wat betekent die naam (1983)

Foto van de schrijver



# EEN INTERESSANTE TURBINICARPUS UIT NUEVO LEÓN

Don Esteban

**Van het geslacht *Turbinicarpus* wordt de laatste tijd nog wel eens een nieuwe 'soort' gevonden. Deze vindt meestal snel zijn weg naar de verzamelingen, maar is op de natuurlijke groeiplaats vaak moeilijk weer terug te vinden.**

De plant waar het hier om gaat is de in 1991 in KuaS door Lüthy en Lau beschreven *Turbinicarpus hoferi*. Het bestaan van deze mooie soort bereikte mij in mei 1988 via een brief van Alfred B. Lau uit Mexico, een week nadat Anton Hofer de planten in het dal van Aramberri had ontdekt.

Met de vraag om meer informatie richtte ik mij na zijn terugkeer uit Mexico tot de heer Hofer. Behalve de gewenste gegevens ontving ik nog een vindplaatsfoto en een paar zaden. Deze kiemden zeer goed. Ik entte de kleine zaailingen op echinopsis en kon op deze wijze *Turbinicarpus hoferi* al tot mijn verzameling rekenen nog voor de nieuwbeschrijving verscheen. Dat voor mijn eerste reis naar Mexico in 1990 ook Aramberri en zijn turbinicarpussen op het programma stonden, zal iedereen duidelijk zijn.

## Berg

Het zoeken naar *T. hoferi* bleef echter zonder resultaat. Met dezelfde onnauwkeurige



*Turbinicarpus hoferi* op de vindplaats  
Foto's van de schrijver



Turbinicarpus hoferi, achtkoppig exemplaar met gesloten bloemen

vindplaatsinformatie als daarvoor gingen we eind januari van dit jaar opnieuw proberen deze soort te vinden, die ondertussen sinds 1989 in grote hoeveelheden wordt aangeboden. Nadat we vergeefs een berg hadden afgezocht - behalve mooie echeveria's en dwergpalmen was er niets interessants te vinden - probeerden we ons geluk op een berg die ons de vorige dag al was opgevallen. Hoe dichter we de berg en zijn top naderden, hoe meer de flora overeenstemde met de vegetatie zoals die was beschreven in de nieuwbeschrijving van *T. hoferi*. We raakten er steeds sterker van overtuigd de goede berg te hebben gevonden. We waren ook op zoek naar een dichtbedoornde, waarschijnlijk nog niet beschreven mammillaria, om van deze prachtig bevederde planten een paar mooie foto's te maken. Door sommige cactusliefhebbers

wordt deze plant tot *Mammillaria duwei* gerekend, waar ze bij een vluchtige blik ook sterk aan doen denken, maar volgens mij horen ze meer tot de groep rond *M. picta*. Na enige tijd zoeken naar deze planten dacht ik een prachtig, weinig bedoornd exemplaar van deze mammillaria te hebben gevonden. Pas na een paar seconde realiseerde ik me dat deze plant in het geheel geen mammillaria was, maar dat ik het eigenlijke doel van deze klauterpartij had gevonden: de turbinicarpus die onze vriend Anton ongeveer vier jaar geleden op min of meer dezelfde plaats had ontdekt. Helaas vonden we de habitat niet meer in de toestand zoals Anton die had achtergelaten.

#### **Cristaat**

We hadden geluk: voor zover we weten had nog niemand de soort in bloei op de groei-

plaats gezien. Het was tien uur 's morgens en enkele planten hadden knoppen die op opengaan stonden. We besloten daarop te wachten. Na een tweede ontbijt probeerden we ons een beeld te vormen van de verspreiding en variabiliteit van deze platen. Bij ons onderzoek vonden we groepen met tot acht volwassen koppen en een groep met tien koppen, die zich nog in de juveniele vorm met de pectinaat aanliggende doorns bevond. De planten spruiten deels door beschadiging van de kop, maar ook zonder dat ziet men spruiten op de areolen rond de schedel. Men krijgt de indruk dat deze spruiten uit omgevormde bloemknoppen zijn ontstaan.

Toen de knoppen langzaam opengingen, was dat meer dan een compensatie voor de 'tegenslagen' van de vorige dag. Het was een fantastische belevenis deze bloemen met hun deels enigszins roze gloed te kun-

nen bestuderen. Maar dit zou nog niet alles zijn, wat deze plek ons had te bieden. Op de terugweg naar de auto struikelde ik over een prachtige cristaat van deze *turbincarpus*. Vreugde alom. Nadat we deze cristaat van alle kanten hadden bekeken en gefotografeerd, gingen we overgelukkig weer op pad naar de auto.

Voordat we de dag afsloten, bezochten we nog de groeiplaatsen van *Turbincarpus schmiedickeanus* var. *dickisoniae* en *Gymnocactus subterraneus* var. *zaragosae*. In het 'restaurant' op de Zocalo (plein) in Aramberri zagën we onder het genot van corona's en hamburgueasas terug op een uiterst succesvolle dag.

#### Literatuur

Lüthy, Jonas M. & Alfred B. Lau - *Turbincarpus hoferi*  
Luethy & Lau - KuaS 1991: 34-37, 62-65

## NOTOCACTUS CONCINNUS

**Het blijkt soms dat een bekende soort in werkelijkheid heel zeldzaam is in de verzamelingen. Hoe dat komt wordt hier door een oude rot uit de doeken gedaan.**

A. Goossens

Er was eens.....!

Ja, er was eens de goede oude tijd waarin de notocactussen in de mode waren en het overbekende 'klavertje drie' met *Notocactus apricus*, *N. tabularis* en *N. concinnus* volop in de belangstelling stond. Destijds waren dit soorten die in geen enkele liefhebbersverzameling mochten ontbreken. Doch toen kwamen de jaren zestig, tijdens welke de rush op cactussen een ongekende omvang aannam. De cactuswekerijen rezen in Nederland als paddestoelen uit de grond en zeer velen begonnen cactussen te verzamelen.

De drie voornoemde soorten bleven daarbij ook in de belangstelling: het zijn tamelijk gemakkelijke en snelle groeiers en de grote gele bloemen verschijnen reeds op jonge leeftijd rijkelijk aan de planten. Elke beginnende cactusverzamelaar wou toen deze soorten zeker hebben.

Het was in die tijd opvallend dat met het vorderen van de jaren ook de typische kenmerken van deze soorten begonnen te vervagen en te vervloeien. Het is natuurlijk niet meer te achterhalen in hoeverre hier kruisingen in het spel waren, er afwijkende vormen als typeplanten werden aangeboden of echt nieuwe soorten op de markt werden gebracht. Het is intussen zover gekomen dat er praktisch geen typische *N. concinnus* meer is te vinden, zelfs niet bij de notospecialisten. Zo zag ik verleden jaar bij een gevorderde Nederlandse cactusliefhebber een mooie notocactus onder de naam *N. concinnus*. Wanneer ik zijn aandacht erop vestigde dat deze plant zeer sterk geleek op een *N. herteri*, gekruist met een ??? was hij enigszins verwonderd en hij wees mij erop dat hij deze plant zelf had opgekweekt uit zaad dat toch afkomstig was van een vereniging voor cactusliefhebbers.

Het is mij de laatste twintig jaren reeds dikwijls opgevallen dat zeer veel van de nieuwe (?) vondsten en beschrijvingen sterk lijken op de oudere soorten die we nog van vroeger jaren hebben of kennen.

Zo beleefde ik een grote verrassing toen ik onlangs een bezoek bracht aan enkele zeer mooie cactusverzamelingen in de omgeving van Venlo. Bij een jonge liefhebber zag ik een fantastisch mooie verzameling notocactussen. Aangezien dit geslacht in de jaren vijftig ook één van mijn voorkeureslachten was, genoot ik ten volle van al die mooie planten en van al die nieuwe soorten.

Ik kon deze voorbeeldige cactusliefhebber dan ook feliciteren: alle planten zagen er goed verzorgd uit en waren in prima condi-

tie. Ook aan de naamgeving was de nodige zorg besteed.

Plotseling werd mijn aandacht echter door een groep planten met als benaming *Notocactus concinnus* getrokken. Intuïtief wees ik hem erop dat verschillende van die planten niet bij de aangeduide benaming hoorden. Mijn gastheer bleek daardoor niet verrast en deelde mij mede dat het hier allemaal planten betrof die hij zowat van overal onder de naam *N. concinnus* had samengebracht. Hij betreurde het dat er in feite nog geen enkele echte *N. concinnus* bij was. Hij meende dat deze zelfs niet meer zou zijn te vinden.

Is het met *N. concinnus* dan zo armzalig gesteld dat deze plant, die 'de sierlijke' wordt genoemd, niet meer soortecht te vinden is, zelfs niet bij leden van Internoto? Ik denk dat de goede Dirk van Vliet in Brazilië zich bij het lezen van dit artikel de haren uit het hoofd zal rukken vanwege al die onduidelijkheden die in het ook door hem zo geliefde cactusgeslacht zijn binnengeslopen. Het blijft alleszins een feit dat wie ooit een 'echte' *concinnus* heeft gezien, deze plant altijd met één oogopslag tussen alle andere notocactussen zal herkennen.

Maar de kans dat dit ooit nog zal gebeuren, lijkt intussen erg klein.

# EEN PLANTENEXCURSIE NAAR TENERIFE

Ad Hagesteijn

**Natuurreizen genieten een toenemende populariteit. Het is dan leuk als je als deelnemer de gids op een interessante plant kunt wijzen.**

Het voordeel was, dat van een speciaal vliegtuig gebruik kon worden gemaakt. Als verblijf op Tenerife was het vakantiepark Ten Bel gekozen. Deze locatie was uitgezocht vanwege de exotische plantengroei van het park. Alle Mediterrane planten stonden daar te bloeien en dat was een lust voor het oog.

De heer Oudshoorn verzorgde regelmatig rondleidingen door het park en was onvermoeibaar met het geven van uitleg en tips aan de vele liefhebbers van bloemen en planten. Buiten het park zag men veel opuntiasoorten, die als veevoer worden gebruikt en waarop ook een soort luis wordt gekweekt waaruit kleurstof wordt gemaakt.

Heel interessant is de waterwinning. Dennebomen groeien op een hoogte van ongeveer 1000 m, vangen daar de dauw op en via de naalden wordt het water druppelsgewijs gewonnen.

Mijn belangstelling ging in de eerste plaats uit naar de succulente en inheemse planten van het eiland. Het is onbegrijpelijk dat zo'n gestolde lavaklomp zoveel inheemse planten kent. Men kan gissen op welke wijze deze planten daar terecht zijn gekomen. Het eiland is vooral bekend om de vele euphorbiasoorten, die men daar als onkruid bestempelt, net zoals wij onze eigen inheemse flora beschouwen. *Euphorbia balsamifera*, bij ons en ook bij bonsai-liefhebbers een gewilde plant, staat daar in allerlei vormen en grootten en men springt er niet zuinig mee om. Ook *Euphorbia canariensis*, een koudegevoelige plant, doemt overal op. Nu had ik eens gelezen, dat ook

Met de gezellige door de heer Sterk georganiseerde reisesjes van Succulenta naar Blanes, in Spanje, in ons achterhoofd, schreven we in voor een reis naar Tenerife, één van de Canarische Eilanden. Deze reis was georganiseerd door het maandblad Bloemen en Planten en werd begeleid door de bekende auteur van tuin- en plantenboeken Wim Oudshoorn. Voor deze reis waren zoveel gegadigden, dat hij in september nog eens werd herhaald. Men had op 40 mensen gerekend, maar dat werden er 162.



Ceropogia fusca op Tenerife  
Foto Wim Oudshoorn

*Ceropogia fusca* er inheems moest zijn, zodat ik na aankomst al gauw buiten het park de omgeving ging verkennen. De ongerepte natuur is daar woest, maar niet ledig. Dus overal zoeken, en dat werd al gauw beloond. Ik vond drie mooie exemplaren van deze ceropegiasoort. Het is toch verwonderlijk een plant in de natuur te vinden die wij in onze kas hebben staan en die, naar ik denk, toch vrij zeldzaam is op het eiland. Hopelijk staan er meer en zal men de bescherming van de eigen flora en fauna op de Canarische Eilanden verbeteren. Toen ik de heer Oudshoorn vertelde wat ik had gevonden, wilde hij deze mooie planten ook graag bekijken, en samen zijn we klauterend over de stenen de hier afgedrukte foto gaan nemen. Buiten de vele mooie excursies naar de botanische tuin, de cactus garden en een boottocht om dolfinnen te zien, vond ik alleen al de ceropogia's en euphorbia's de moeite waard om de reis naar Tenerife te maken.

## Inhoud

<b>Die namen...</b>	
Ben Groen .....	194
<b>Besluitvorming op CITES-conferentie</b>	
Ben Groen .....	195
<b>Mediolobivia haeffneriana Cullm.</b>	
Ton Pullen .....	198
<b>Neoporteria nidus var. gerocephala</b>	
Simon Kooij .....	199
<b>Geschiedenis van de kamerplant</b>	
P. Knippels .....	201
<b>Op bezoek bij Cok Grootsholten</b>	
Jan Jaap de Morree .....	203
<b>Lobivia jajoiana var. nigrostoma</b>	
H.G. Krijnen .....	205
<b>Madagascar, het rode eiland 6. Tulear</b>	
Aat van Uijen .....	207
<b>Borzicactinae 4. Akersia roseiflora</b>	
Rob Bregman .....	211
<b>Kweken op lava</b>	
André van Zuijlen .....	213
<b>Tijdschriften</b>	
Ludwig Bercht .....	215
<b>Epithelantha's</b>	
Jan Jaap de Morree .....	218
<b>Nopalea inaperta</b>	
Jan Essers .....	220
<b>De strijd om het water</b>	
Aat van Uijen .....	221
<b>Maak eens een kerstkaart</b>	
Bert en Myriam Jonkers .....	228
<b>Anacampseros alstonii</b>	
Cor Bakelaar en Frans Noltee .....	230
<b>Trichocereus purpureopilosus</b>	
H.G. Krijnen .....	232
<b>Een interessante turbinicarpus uit Nuevo León</b>	
Don Esteban .....	234
<b>Notocactus concinnus</b>	
A. Goossens .....	236
<b>Een Plantenexcursie naar Tenerife</b>	
Ad Hagesteijn .....	238

In het volgende nummer kunt u artikelen verwachten over Agave en Turbinicarpus en meer over CITES.

**Bij de omslagfoto:**  
**Akersia roseiflora**  
**Foto Wim Alsemgeest**  
**Zie het artikel op bladzij 211**